

شہرہ آفاق سہولتوں کا

بہ سہولتوں کا دستور کار جدید شہرے

کمپین ملے شہری ایران

برنامہ اسکان بشمول متحدہ ایران
سازمان ملی زمین و مسکن
مرداد ماہ ۱۳۹۶

بِسْمِ

«شهر دلخواه ایرانیان: به سوی یک دستورکار جدید شهری» اثر مشترک سازمان ملی زمین و مسکن، وزارت راه و شهرسازی، و دفتر برنامه اسکان بشر ملل متحد در تهران است. نشر اول این کتابچه به زبان انگلیسی برای ارائه در گردهمایی هیئتات ۳ در کیتو، اکوادور، در مهر ماه سال ۱۳۹۵ (اکتبر ۲۰۱۶ میلادی) تهیه شد. این کتابچه می‌تواند در آینده با تجدیدنظر چاپ شود. نقل قول از این کتابچه با ذکر منبع آزاد است.

نشر نخست نسخه فارسی، تیسر ۱۳۹۶

برنامه اسکان بشر ملل متحد در ایران،

صندوق پستی ۴۵۵۷-۱۵۸۷۵، تهران، ایران.

تلفن: ۸۸۲۵۵۹۴۲ داخلی: ۵۹۶

تارگه: www.unhabitat.org.ir

www.irhabitat.ir

گرافیک و صفحه آرایی: هادی آجورلو

تصویرسازی: میلاد نعمتی

ویراستاری: سمیه سلیمیان

نام‌گذاری، عناوین و مطالب ارائه شده در این کتابچه به هیچ وجه بیانگر نظرات دبیرخانه سازمان ملل متحد درباره وضعیت قانونی کشورها، سرزمین‌ها، شهرها، یا هرگونه منطقه‌ای یا مقامات آن‌ها نیست. نظرات ارائه شده در این کتابچه الزاماً بیانگر نظرات برنامه اسکان بشر ملل متحد، کمیته ملی اسکان بشر، سازمان ملی زمین و مسکن و وزارت راه و شهرسازی جمهوری اسلامی ایران نیست.

شهر دلخواه ایرانیان دنباله رو «شهر دلخواه من»

شهری تهیه کردند. کمپین جهانی شهری بستری مشارکتی و حمایت‌کننده برای افزایش آگاهی در رابطه با تغییرات مثبت شهری برای دستیابی به شهرهای سبز، مولد، ایمن، سالم، فراگیر و خوب برنامه‌ریزی شده است. هدف این کمپین فرار دادن دستورکار جدید شهری در بالاترین سطح از سیاست‌های توسعه است. این کمپین را برنامه اسکان بشر ملل متحد (UN-Habitat) و مجموعه گسترده‌ای از همکاران و کارشناسان از طریق شبکه ای جهانی هماهنگ می‌کنند. برای کسب اطلاعات بیشتر به تارگاہ <http://www.worldurbancampaign.org> مراجعه کنید.

شهر دلخواه من سندی اجماعی است که الگوواره جدید شهری را به تصویر می‌کشد. الگوواره‌ای که در سومین گردهمایی سازمان ملل متحد در شهر کیتوی اکوادور ارائه شد. شهر دلخواه من، به منزله سندی مرجع برای همه نفع‌برندگان و دولت‌هایی است که با مسکن و توسعه شهری پایدار سروکار دارند. این سند به همه زبان‌های سازمان ملل متحد ترجمه شده است. برای کسب اطلاعات بیشتر در ارتباط با این بیانیه می‌توانید به این وب‌سایت مراجعه کنید: <http://www.worldurbancampaign.org/city-we-need>
شهر دلخواه من را همکاران کمپین جهانی

پیشگفتار

راهکارها را کسانی که خود مشکلات را لمس نموده‌اند، ارائه کنند. مشارکت و همگامی با همه شهروندان در قشرهای مختلف مردمی ما را به سوی شهرهای پایدار هدایت می‌کند.

بسیار خرسندم که در سایه لطف ایزد منان، این فعالیت ارزنده باعث تدوین کتابچه **شهر دلخواه ایرانیان** شده است. با این کار توانسته‌ایم سهمی هرچند کوچک در تغییر شهرهای مان به سوی آرمان شهر داشته باشیم. این کتابچه می‌تواند امید، انگیزه، نیروی محرک و الگویی باشد برای شهروندان ایرانی تا به این باور برسند که با مشارکت در رفع مشکلات شهر خود می‌توانند کیفیت زندگی را ارتقا بخشند.

امید است همه شهروندان ایرانی و مدیران شهری بتوانند با مطالعه این کتابچه به سوی آینده شهری بهتر گام بردارند.

حمیدرضا عظیمیان
معاون وزیر راه و شهرسازی
مهرماه ۱۳۹۵

بر همگان روشن است که مردم و آرمان‌های آن‌ها درباره شهر و شهرنشینی، اصلی‌ترین رکن مدیریت خوب شهری هستند که برنامه‌ریزان شهری به آن احترام می‌گذارند.

در حال حاضر آرمان‌های توسعه پایدار و نیز دستورکار جدید شهری که در حال تدوین است می‌تواند روشن‌گر راه برنامه‌ریزان شهری باشد. افزون بر آرمان ۱۱ توسعه پایدار مبنی بر «فراگیر، ایمن، تاب‌آور و پایدار ساختن شهرها و سکونتگاه‌های انسانی» که به‌طور مستقیم با شهرها در ارتباط است، حدود ۶۰ درصد از دیگر اهداف توسعه پایدار باید در شهرها تحقق یابند و توسط شهروندان پیگیری شوند. بر اساس همین اصل، دستورکار جدید شهری که در گردهمایی هیئتات ۳ تصویب می‌شود ضمن تسهیل در اجرای آرمان‌های توسعه پایدار بر ایجاد شهرهای مردم‌محور و توسعه شهری مردم‌مدارانه تأکید می‌کند.

کمپین ملی شهری ایران در طول فعالیت مردم‌مدارانه یک‌ساله خود به ما آموخت که مشکلات مرتفع نمی‌شود مگر اینکه

سپاس‌گزاری

و چشم‌گیر گروهی، به‌ویژه متخصصان جوان ایرانی است. در طول دوره آماده‌سازی تا تکمیل کتابچه، دو تن از متخصصین جوان و کوشای دفتر هیئتات ایران، احمدرضا شمس و حیران کردستانی با تلاشی بی‌وقفه و تمام‌وقت، مسیر برنامه‌ریزی شده با سازمان ملی زمین و مسکن را برای شکل‌گیری کمپین ملی شهری ایران و پیش‌برد اهداف آن طی کردند.

باید گفت شماری از فعالیت‌ها و اقدامات پیش‌بینی شده به‌ویژه فعالیت‌ها در سطح ملی باتوجه‌با کمبود منابع کافی تحقق نیافت. بنابراین، ما به سمت اصلاح و تغییر رویکرد به‌سوی طرح‌ها و راه‌حل‌های نوآورانه برای جمع‌آوری نظرات مردمی حرکت کردیم. با این وجود، به‌راستی کمپین ملی شهری ایران باتوجه‌با همه محدودیت‌های ذکر شده توانست در طول فرایند یک‌ساله خود پاسخ‌های مناسبی در همه ابعاد مورد توجه مردم ایران جمع‌آوری کند. بخش اصلی این نظرات حاصل فعالیت تارگه فعال و تلاش و همکاری شرکای کمپین ملی شهری ایران است. پاسخ‌دیافتی از چهار گوشه ایران ما را به این باور رساند که نمونه جمع‌آوری شده می‌تواند نشان‌دهنده خواست جامعه ایرانی و انتظاراتشان از شهر دلخواهشان باشد.

دفتر هیئتات ایران از همه افراد و نهادهایی که به روش‌های مختلف در فرایند تهیه این کتابچه ما را

ایده‌اولیه کمپین ملی شهری ایران هم‌زمان با انتشار کتابچه «شهر دلخواه ما» به زبان انگلیسی در سال ۲۰۱۴ میلادی و آغاز تهیه گزارش ملی ایران برای گردهمایی هیئتات ۳ شکل گرفت. دفتر برنامه اسکان بشر ملل متحد در ایران اندیشید که شکل‌گیری کمپین ملی شهری ایران برای جمع‌آوری نظرات مردم در مورد شهر دلخواهشان هم‌زمان با تهیه گزارش ملی توسط کمیته ملی اسکان بشر و دولت به‌طور رسمی ایده مناسبی خواهد بود. این کمپین از ابتدا فعالیت خود را بر پایه اصل مثبت‌اندیشی با جلب عقاید سازنده و مثبت مردم آغاز کرد. هدف ما به تصویر کشیدن آرزوها و خواسته‌های شهروندان عادی ایرانی در باب محیط پیرامون و شهر خود در شرایط پیچیده امروزی شهرها بوده است.

در این راستا، این ایده با مرجع ملی در سازمان ملی زمین و مسکن در وزارت راه و شهرسازی به اشتراک گذاشته شد. سازمان ملی زمین و مسکن نیز از شکل‌گیری کمپین ملی شهری ایران استقبال کرده و آمادگی خود را برای حمایت از این ایده اعلام نمود. بنابراین، فرایند یک‌ساله فعالیت کمپین ملی شهری که شرح جزئیات آن در کتابچه حاضر آمده است، آغاز شد. در این مدت، مرجع ملی مرتباً در جریان پیشرفت کار کمپین قرار می‌گرفت.

شهر دلخواه ایرانیان نتیجه فعالیت فشرده این دفتر با منابع بسیار محدود و تلاش بسیار ارزشمند داوطلبانه

یاری نموده‌اند، سپاسگزار است. ما احترازاً از اعضای گفت‌وگوی شهری، شرکای کمپین ملی شهری ایران، هنرمندان، دانشگاهیان و متخصصین، فعالان اجتماعی، فعالان رسانه، محله‌های شهری، سازمان‌ها و دیگر نهادهایی که در این فرایند نقش داشته‌اند، قدردان هستیم. همچنین همه متخصصان و دانشگاهیانی که پیش‌نویس اولیه کتابچه را مطالعه کرده‌اند و نظرهای خود را در راستای بهبود محتوای **شهر دلخواه ایرانیان** با ما به اشتراک گذاشته‌اند، شایسته تقدیر هستند. فهرست کامل همه افراد و سازمان‌هایی که ما را در این راه حمایت کرده‌اند، در پیوست آمده است.

علاوه بر این، ما از حمایت معنوی کمپین جهانی شهری و سازمان ملی زمین و مسکن در طول فرایند سپاسگزاریم. تشکر ویژه از احمد رضا شمس و جیران کردستانی که با پشتکار و همت، همه تلاش و زمان خود را برای رسیدن به نقطه‌ای که امروز ما با در دست داشتن **شهر دلخواه ایرانیان** بر آن ایستاده‌ایم، صرف کرده‌اند.

همچنین از همه شهروندان ایرانی که به کمپین توجه کرده و نظرات، پیشنهادات، ویدیوها، عکس و داستان‌های خود را برای به اشتراک گذاشتن چشم‌انداز خود از شهر دلخواهشان، برای ما ارسال کرده‌اند، قدردانی می‌کنیم. ما نظرات این افراد را بسیار ارزشمند شمرده و در آینده‌ای نزدیک، همه این

نظرات را در قالب کتابی مستقل منتشر خواهیم کرد. در حالی که ما سعی کرده‌ایم از طریق کمپین ملی شهری ایران، **شهر دلخواه ایرانیان** را به شیوه‌ای مشارکتی ترسیم نماییم، امیدواریم این کتابچه به تهیه چشم‌انداز «ایران شهر» به منزله موضوع بحث امروز اندیشمندان ایرانی نیز کمک کند.

نسخه انگلیسی **شهر دلخواه ایرانیان** با عنوان *The City Iranians Need: Towards A New Urban Paradigm* در ماه اکتبر ۲۰۱۶ میلادی طی مراسمی در گردهمایی هیئتات ۳ رونمایی شد و با استقبال شرکت‌کنندگان در این مراسم مواجه شد. همچنین، از زمان گردهمایی هیئتات ۳ تاکنون بسیاری از مسئولان و کارشناسان ایرانی از این اثر استقبال کرده و خواستار نسخه فارسی آن بوده‌اند.

در تهیه نسخه حاضر کوشیده‌ایم تا حد امکان ادبیات ساده و روان زبان فارسی را به کار گیریم و از کاربرد اصطلاحات پیچیده و فنی خودداری کنیم. به گمان ما مخاطب اصلی این ابتکار، جامعه ایرانی و مردم به طور عام هستند که بعضاً با اصطلاحات علمی و فنی آشنایی ندارند. با امید به استقبال از این کتابچه کوچک ولی بس مهم از سوی شهروندان عام و خاص در مسیر توسعه پایدار شهری در ایران.

دفتر برنامه اسکان بشرملل متحد در ایران،
خرداد ۱۳۹۶

مسیرکمپین ملّی شهري ايران

به سوی هیئات ۳

مهر
۹۴

راه اندازی
کمپین ملی
شهري ايران

من، شهرم
رامی سازم

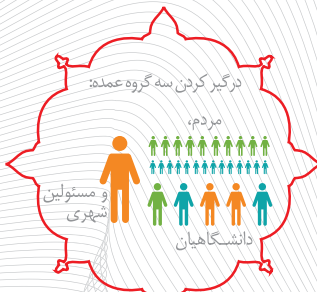
I'M A CH
CHANG

جمع آوری ایده‌ها
و راهکارهای مردمی در
مورد مسائل شهري از
طریق فرم نظرسنجی،
وبسایت‌ها، شبکه‌های
اجتماعی، مصاحبه‌ها،
کارگاه‌های یادگیری
اجتماعی و سازمان‌های
مردم‌نهاد

جمع آوری داده

حصول اجماع بر روی گزارش شهردلخواه ایرانیان

رونمایی از کتابچه

مهر
۹۵

شهریور
۹۵

مرداد
۹۵

اردیبهشت
۹۵

پردازش داده

فهرست

دیباچه	۱۶
مقدمه	۱۸
۲۰ توصیف «شهر دلخواه ایرانیان»	
شهر دلخواه ایرانیان میراث را ارج نهاده و پذیرای تجدد است.	۲۲
شهر دلخواه ایرانیان امن و ایمن، دارای شبکه ارتباطی پیوسته و دسترس پذیر است و کاربری های مختلط سازگار را ترویج می کند.	۲۶
شهر دلخواه ایرانیان دارای پیوندی کارا با روستا است و تعادل منطقه ای را حفظ می کند.	۳۰
شهر دلخواه ایرانیان اقتصادی پایدار، عادلانه و جذاب با رشدی فراگیر دارد.	۳۴
شهر دلخواه ایرانیان، سبز، دوستدار انرژی پاک و مناسب برای زندگی تمام موجودات است.	۳۸
شهر دلخواه ایرانیان با شهروندان سخن می گوید و صدای آنان را می شنود.	۴۲
شهر دلخواه ایرانیان قابل سکونت، عدالت-محور و حیات بخش است.	۴۶
شهر دلخواه ایرانیان غنای حسی دارد و معنویت را رواج می دهد.	۴۸
۵۲ پیشران های تغییر	
آگاهی بخشیه عمومی	۵۴
اقتصاد	۵۶
دانش و فناوری	۶۰
برنامه ریزی و طراحی شهری: روش ها و مقررات	۶۲
حکمرانی شهری	۶۸
۷۴ دگرگونی شهر، دگرگونی جهان	
پیوست	۸۲
اعضای نشست های گفتگوی شهری	۸۲
اعضای کمیته تهیه پیش نویس گزارش شهر دلخواه ایرانیان	۸۲
همکاران کمپین ملی ایران	۸۲

شهر دلخواه ایرانیان بر اساس نظرات مردم ایران و جلسات پردازش گفت‌وگوی شهری تهیه شده است

جلسات گفتگوی شهری

گفت‌وگوی شهری اول: جلسه مقدماتی
گفت‌وگوی شهری دوم: جلسه مقدماتی
گفت‌وگوی شهری سوم: اکولوژی و محیط‌زیست
شهری (جلسه اول)
گفت‌وگوی شهری چهارم: اکولوژی و
محیط‌زیست شهری (جلسه دوم)
گفت‌وگوی شهری پنجم: توسعه فضایی
گفت‌وگوی شهری ششم: اقتصاد شهری
گفت‌وگوی شهری هفتم: مسکن و خدمات پایه
گفت‌وگوی شهری هشتم: چارچوب شهری
گفت‌وگوی شهری نهم: انسجام اجتماعی
گفت‌وگوی شهری دهم: جمع‌بندی نهایی

شهرهای شرکت‌کننده در کمپین ملّی شهری ایران

آبادان، ابهر، آمل، اردبیل، ارومیه، اصفهان،
اهواز، ایلام، بابل، بادرود، بروجرد، بم، بندرانزلی،
بندرعباس، بوشهر، بیرم، تبریز، تهران، جلفا،
جیرفت، خوانسار، خرمشهر، دماوند، رامسر،
رشت، زاهدان، ساری، سنندج، سیرجان، شیراز،
طالقان، قائن، قزوین، قشم، کاشمر، کرمان،
کرمانشاه، کلاردشت، کوه‌دشت، کیش، گرمسار،
لاهیجان، لنگرود، مراغه، مشهد، نکاء، همدان،
یزد

دیباچه

میلادی) برای یافتن چشم‌اندازی مشترک برای شهر دلخواه ایرانیان راه‌اندازی کردند.

«شهر دلخواه ایرانیان» چشم‌اندازی است که با همکاری داوطلبانه بیش از هزار ایرانی از ۴۸ شهر و ۱۰ سازمان و به نمایندگی از ۱۱ گروه ترسیم شده است. زنان و مردان، جوانان و کودکان، سالمندان، افراد کم‌توان، پژوهشگران و دانشگاہیان، نهادهای جامعه مدنی، سازمان‌های مردم‌نهاد، فعالان اجتماعی، هنرمندان، کارشناسان شهری و رسانه‌ها همگی در این کمپین شرکت کرده‌اند.

این اجماع و مشورت ملی از طریق فرآیندی در سه گام میسر شد؛ گام اول: جمع‌آوری داده‌ها از مهرماه سال ۱۳۹۴ تا خردادماه سال ۱۳۹۵ (جمع‌آوری اندیشه‌ها، پیشنهادهای و راه‌حل‌های مردم در مورد مسائل و مشکلات شهری از طریق نظرسنجی‌های میدانی، تارگاہ کمپین ملی شهری ایران (www.irhabitat.ir) و شبکه‌های اجتماعی، مصاحبه، برگزاری کارگاه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد)؛ گام دوم: پردازش داده‌ها از خرداد تا شهریور ۱۳۹۵ در ده جلسه گفت‌وگوی شهری با میزبانی دفتر برنامه اسکان بشر ملل متحد در ایران (با حضور ۲۰ متفکر شهری جوان با تخصص‌های

در سال ۲۰۱۰ میلادی، کمپین جهانی شهری به‌منزله پاسخی صریح به نیاز همکاری مؤثر بین دولت‌ها، نهادهای جامعه مدنی، مسئولین محلی، بخش خصوصی، جامعه پژوهشی، اتحادیه‌های صنفی، نمایندگان مجلس، سازمانهای حرفه‌ای و گروههای جوانان و زنان برای دستیابی به توسعه شهری پایدار شکل گرفت. کمپین جهانی شهری به‌منزله بستری مشارکتی و حمایت‌کننده برای افزایش آگاهی مردم نسبت به ایجاد تغییرات مثبت شهری است. این کمپین به شکل‌گیری الگوواره جدید شهری، که قرار است در سومین گردهمایی سازمان ملل متحد در زمینه مسکن و توسعه شهری پایدار (هویتات ۳) در شهر کیتو در سال ۲۰۱۶ مطرح شود، یاری می‌رساند. کمپین جهانی شهری به همه کشورها توصیه می‌کند که با راه‌اندازی کمپین‌های ملی شهری خود به این همکاری جهانی بپیوندند. از این‌رو، دفتر برنامه اسکان بشر ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران و کمیته ملی اسکان بشر به‌طور مشترک کمپین ملی شهری ایران را به‌منزله چهارمین کمپین ملی در جهان در روز جهانی اسکان بشر در تاریخ ۱۴ مهرماه ۱۳۹۴ (۵ اکتبر سال ۲۰۱۵

مختلف همچون شهرسازی، معماری، جغرافیای شهری و انسانی، محیط زیست، علوم سیاسی، اقتصاد، جامعه‌شناسی، اقلیم‌شناسی، کارآفرینی و مهندسی کشاورزی) و گام سوم: ایجاد توافق همگانی بین متخصصان شهری، مدیران و شهروندان در شهریورماه سال ۱۳۹۵.

نظرات، پیشنهادهای و راه‌حل‌های مطرح شده مردم در ۱۰ نشست موضوعی «گفت‌وگوی شهری» با حضور متفکرین شهری در شش کارگروه توسعه فضایی، انسجام اجتماعی، اقتصاد شهری، اکولوژی شهری و محیط زیست، چارچوب شهری، مسکن و خدمات پایه بحث و بررسی شد. هر یک از کارگروه‌ها مقاله موضوعی مرتبط با خود را با بهره‌گیری از بحث‌های صورت گرفته در جلسات تهیه کردند که به صورت اسنادی جداگانه چاپ خواهند شد. سپس این مقالات شش‌گانه را کمیته تهیه پیش نویس جمع‌بندی کرد و به صورت یکپارچه به‌منزله چشم‌انداز «شهر دلخواه ایرانیان» ارائه شد.

نسخه نهایی شهر دلخواه ایرانیان با گروه وسیعی از جامعه دانشگاهی، سازمان‌های دولتی و غیردولتی و همکاران برای دریافت نظراتشان به اشتراک گذاشته شد. این کتابچه

محصول این فرآیند سه‌مرحله‌ای است. کمپین ملی شهری ایران کوشیده است چشم‌انداز ایرانیان از شهر دلخواهشان را در گردهمایی سازمان ملل متحد در زمینه مسکن و توسعه شهری پایدار (هویتات ۳) منعکس کند. این چشم‌انداز بر مبنای نظرات، پیشنهادهای و راه‌حل‌های مردمی در راستای آینده مطلوب آن‌ها استوار است. با اقدام به تهیه کتابچه شهر دلخواه ایرانیان، کمپین ملی شهری ایران خواسته است توجه مردم را به مسائل و موضوعات شهری جلب کند و تصمیم‌گیران و تصمیم‌سازان را به میدان دادن و مشارکت شهروندان در حل و تحدید مشکلات شهری، تشویق کند.

کمپین ملی شهری ایران توجه همه به‌ویژه تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران را به این کتابچه که شامل اصول و پیشنهادهای تغییر است برای متحول کردن شهرهایشان به سوی آینده‌ای پایدار، جلب می‌کند.

کتابچه شهر دلخواه ایرانیان مدعی ارائه تصویری جامع از شهری که ایرانیان می‌خواهند، نیست؛ اما می‌توان این چشم‌انداز را گامی نخست در مسیر حرکت به سوی آینده دلخواه دانست.

مقدمه

نزدیک به ۷۳ درصد از جمعیت ایران در شهرها زندگی می‌کنند. در طول ۲۰ سال گذشته جمعیت شهری ایران ۱/۶ برابر شده است. انتظار می‌رود جمعیت شهرهای ایران در ۱۰ سال آینده (۲۰۱۶-۲۰۲۵)، ۱۰ میلیون افزایش یابند. افزایشی که فقط ۱۰ درصد از رشد جمعیت پیش‌بینی شده بین سال‌های ۱۹۵۰ تا ۲۰۵۰ میلادی را تشکیل می‌دهد. افزون بر این، در بزرگ‌های تاریخی قرار داریم که جهان ابزارهای جدیدی همچون آرمان‌های توسعه پایدار و دستور کار جدید شهری را در دست دارد که می‌توانند ایران را در حرکت به سوی آینده‌ای بهتر یاری کنند.

از آنجاکه زندگی شهری بهتر اتفاقی پدید نمی‌آید، این کتابچه بر آن است تا همه دگرگون‌سازان شهری ایران را برای دستیابی به شهرهای فراگیر، ایمن، تاب‌آور و پایدار در راستای کیفیت زندگی بهتر شهروندان بسیج کند.

شیوه برنامه‌ریزی، ساخت و مدیریت شهرهای مان در زمان حال، نتیجه تلاش‌های ما برای رسیدن به توسعه‌ای پایدار و متوازن در آینده را مشخص خواهد کرد. جهانیان درک کرده‌اند که شیوه برنامه‌ریزی شهرهای ما جدا از شیوه تفکر، رفتار و زیست مردم نیست. مردم، نخستین و مهم‌ترین پیشران تغییر در شهرها هستند. آن‌ها در مقایسه با هر گروه دیگری حساسیت و دغدغه بیشتری به زندگی شهری خود دارند و در بردارنده اطلاعات، ابتکارات و راه‌حل‌هایی هستند که باید به آن‌ها پرداخت و در شهرها به کار بست. تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران باید توانایی‌های مردم را باور کنند و فراتر از محدودیت‌های از پیش تعیین شده یا پیش‌دآوری‌ها گام بردارند.

شهر دلخواه ایرانیان در زمان مناسب تهیه شده است. ایران به سرعت در حال شهری شدن است و با چالش‌های گوناگونی مواجه است.

▲ میدان نقش جهان اصفهان | عکس: محسن جهانگیر پستاسی

توصيف
مدرسة
الخطبة

من یک ایرانی هستم، شهر دلخواه من ...

۸ اصل که در این بخش آمده است براساس مفاهیم مشترک استخراج شده از نظرها و پیشنهادهای مردم ایران در مورد شهر دلخواهشان تدوین شده‌اند. این اصول نه به‌تنهایی، بلکه در کنار یکدیگر شهر دلخواه ایرانیان را شکل خواهند داد.

اصل
اول

شهر دلخواه ایرانیان
میراث را ارج نهاده
و پذیرای تجدّد
است.

علاقه‌مند به حفظ معماری و شهرسازی سنتی و بومی به‌منزله میراثی برای آیندگان است.

شهر دلخواه ما، شخصیتی ویژه دارد. در این شهر بین جغرافیا و فرهنگ پیوستگی وجود دارد؛ به‌نحوی که با ایجاد نمادهای ارزشمند منحصربه‌فرد و نه تکرارهای ملال‌آور، شهروندان را به خود پیوند می‌زند و به آن‌ها اصالت و هویتی ویژه می‌بخشد.

شهر دلخواه ما، به سبب تفاوت‌هایش جایگاهی ویژه در گردشگری جهانی دارد. این شهر پراوازه، به میهمانان از سراسر جهان خوش‌آمد می‌گوید و از آنان استقبال می‌کند.

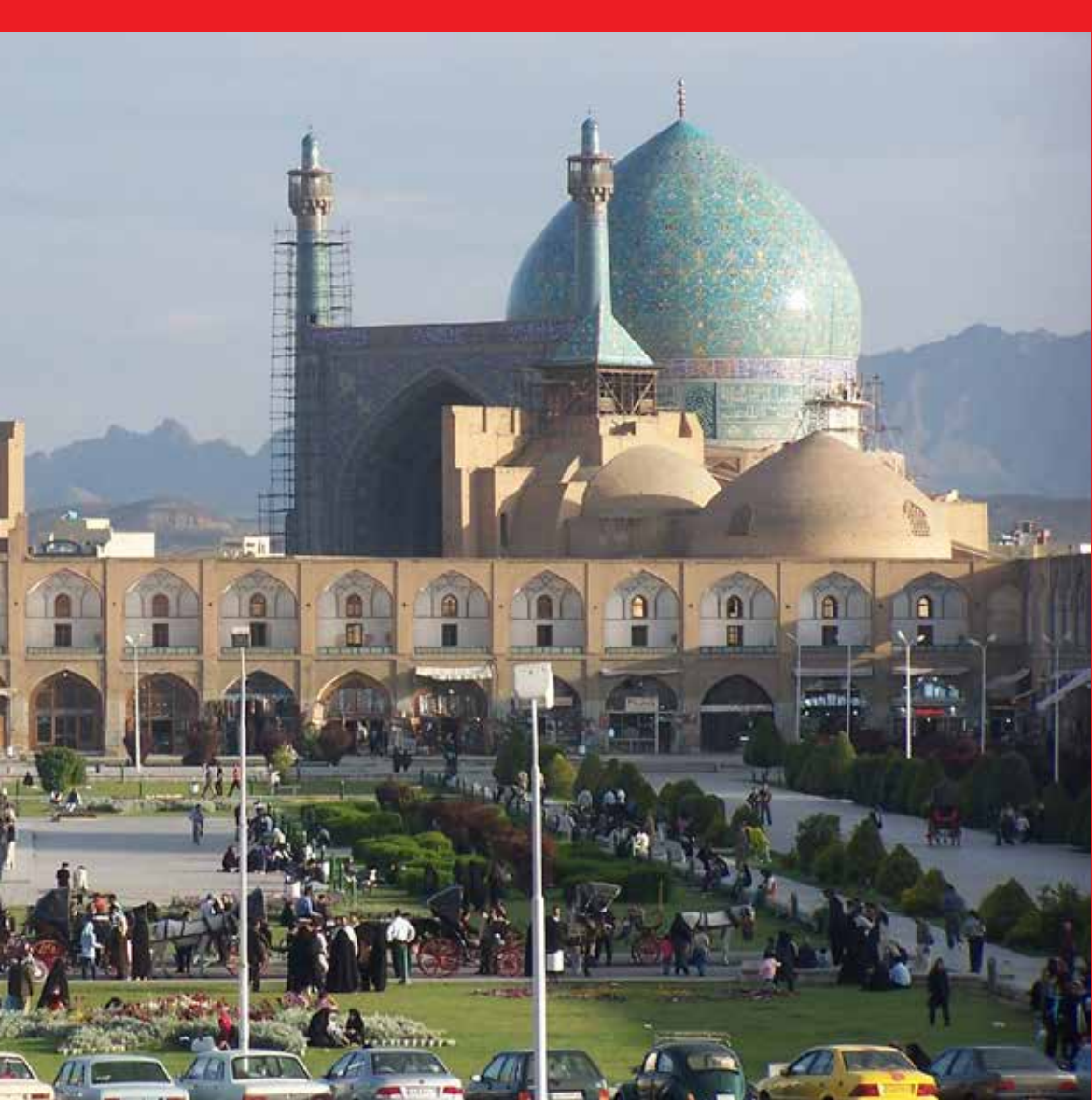
شهر دلخواه ما، همه فرهنگ‌ها، مذهب‌ها و سنت‌ها را گرامی می‌دارد، به مردم هویت فردی و اجتماعی بخشیده و با یادآوری خاطرات جمعی شهر، با آن‌ها از بازی‌های کهن ایرانی و قومیت‌ها می‌گوید. شهرهای ایران دارای فرهنگ‌های مختلفی هستند، **شهر دلخواه ما**، درعین افزایش حس تعلق، به این تنوع و تکثر احترام می‌گذارد.

در **شهر دلخواه ما**، درعین نظارت، مراقبت و هدایت زندگی مدرن، جایگاه میراث فرهنگی سرزمینی به‌خوبی شناخته شده است و با تأکید بر حفاظت و توسعه توأمان مدیریت می‌شود. این شهر درحالی که با زیرساخت‌های جدید و هوشمند تجهیز شده،

شهر دنجواه من
فرهنگ‌های مختلف
را می‌پذیرد.
- رضا پوراکرمی، ارومیه -

شهر دنجواه من شخصیت و هویت دارد. - فها آیش -

▲ میدان نقش جهان اصفهان | عکس: محسن مجاز رستگاری

اصل دوم

شهر دلخواه ایرانیان امن و ایمن، دارای شبکه ارتباط پیوسته و دسترسی پذیر بوده و کاربرک‌های مختلف سازگار را ترویج می‌کند.

صوتی ناشی از اتومبیل، هواپیما و قطار قرار ندارند. در **شهر دلخواه ما**، استفاده از وسیله نقلیه شخصی ارزش تلقی نمی‌شود. همه افراد، حتی مدیران و مقام‌های دولتی مشتاق به استفاده از وسایل حمل و نقل همگانی راحت هستند. در این شهر گزینه‌های مختلف حمل و نقل مانند پیاده‌روی، دوچرخه و حمل و نقل عمومی و خصوصی برای مردم وجود دارد.

در **شهر دلخواه ما**، وجود «نظم» ویژگی اصلی آموشده‌های شهری است. هیچ تداخلی بین حرکت پیاده‌ها، کالسکه کودکان، دوچرخه، ویلچر، موتورسیکلت و اتوبوس وجود ندارد. در **شهر دلخواه ما**، عبور پیاده‌ها از خیابان بر سواره مقدم است و اتومبیل‌ها و موتورسیکلت‌ها بازی کودکان را برهم نمی‌زنند.

امنیت یک موهبت ویژه در فرهنگ ایرانی است. **شهر دلخواه ما**، امنیت خاطر و ایمنی ساکنانش را تضمین می‌کند. در این شهر پنجره‌ها رو به خیابان‌های روشن باز است، مأموران پلیس بی‌درنگ حاضرند و همسایگان به امنیت و رفاه یکدیگر اهمیت می‌دهند.

شهر دلخواه ما، در برابر خطرات مقاوم است. ایمنی شهروندان پیش‌نیازی برای هر نوع اقدام توسعه شهری در این شهر است.

شهر دلخواه ما، شهری پیاده‌مدار و دوستدار دوچرخه است. همه ساکنان آن به‌ویژه زنان و کودکان به فضاهای عمومی دسترسی دارند. این شهر دارای پیاده‌روها و پیاده‌راه‌های سبز، دسترسی پذیر و متصل است.

شهر دلخواه ما، دوستدار سالمندان و افراد کم‌توان است. در این شهر افراد دارای معلولیت به استقلال فردی رسیده‌اند. این شهر برای پیاده‌روی همگان به‌ویژه افراد دارای آسیب بینایی، شنوایی، جسمانی و نیز کودکان و سالمندان به خوبی طراحی شده و امن و بدون مانع است.

شهر دلخواه ما، به رعایت حقوق مردم در طرح‌های شهری اهمیت می‌دهد. این شهر از کاربری‌های عمومی زمین محافظت می‌کند و توجه ویژه‌ای به فعالیت‌های تفریحی و ورزشی نشان می‌دهد. در **شهر دلخواه ما**، وسایل نقلیه شخصی فضاهای عمومی را به خود اختصاص نمی‌دهند. در این شهر «حق به شهر» به رسمیت شناخته می‌شود.

شهر دلخواه ما، کاربری‌های مختلف را ترویج می‌دهد. این شهر برای شهروندان فعالیت‌های متنوع با دسترسی مناسب ایجاد می‌کند. در **شهر دلخواه ما**، ساکنان در معرض آلودگی‌های

شہر کو خواہ من پیادہ روہیالی
 سسر سبز و چشمہ نواز، قابل عبور
 و اسکن دارد۔
 - دیکھ سیم، بھڑن۔

شہر کو خواہ من نظرے چون نظم ارکستر دارد۔ - لورین جگناریان۔

اصل سوم

شهر دلخواه ایرانیان
دارای پیوند کارا با
روستا است و تعادل
منطقه را حفظ
می‌کند.

در شهر **دلخواه ما**، منابع و فرصت‌ها به صورت عادلانه توزیع شده‌اند. هیچ فردی برای دستیابی به موقعیت بهتر ناگزیر به مهاجرت نیست. در شهر **دلخواه ما**، مهاجرت یک اختیار است، اجبار نیست. در شهر **دلخواه ما**، منابع طبیعی مناطق دیگر (آب، جنگل‌ها و منابع معدنی و...) بلعیده نمی‌شوند.

شهر **دلخواه ما**، بر روستا برتری ندارد و در آن شهری و روستایی واجد ارزشی یکسان‌اند. این شهر، جایگزین روستا نمی‌شود و به طور طبیعی به پیرامون خود متصل است. این شهر بین مرکز و پیرامون تعادل برقرار می‌کند و روستاها را منزوی و خالی از سکنه نمی‌سازد.

شهرخواه من شهری دارای بوند
اقتصادی با روستا
صادق لائینی
هنگام -

شهرخواه من تجلی تدر خردمندان فضاساز زمین است - محمدکریز آه

▲ نال کی تیزیا | عکس سنا لوسی

اصل چهارم

شهر دلخواه ایرانیان
اقتصاد پایدار،
عادلانه و جذاب با
رشد فراگیر دارد.

تأثیرات منفی ناشی از توسعه صنعتی، حمل و نقل و شهرنشینی را تحمل می‌کند. شکوفایی آینده ما، در دستان جوانان است. **شهر دلخواه ما**، از نیروی کار و کارآفرینان جوان خود در راستای توسعه اقتصادی بهره می‌برد.

شهر دلخواه ما، از توانمندی‌های اقتصادی زنان، محروم نیست. این شهر با گستراندن فرصت‌های شغلی برای زنان، اقتصاد را رونق می‌دهد.

شهر دلخواه ما، دست‌فروشان شهری و دیگر مشاغل غیررسمی مانند جمع‌آوری زباله و ضایعات، مشاغل خانگی و کارگاه‌های تولیدی خرد را به رسمیت می‌شناسد و آنان را به نحوی عادلانه سازمان‌دهی می‌کند که در عین افزایش سرزندگی فضاهای شهری به شهروندان سود می‌رساند و باعث توسعه اقتصادی شهر می‌شوند.

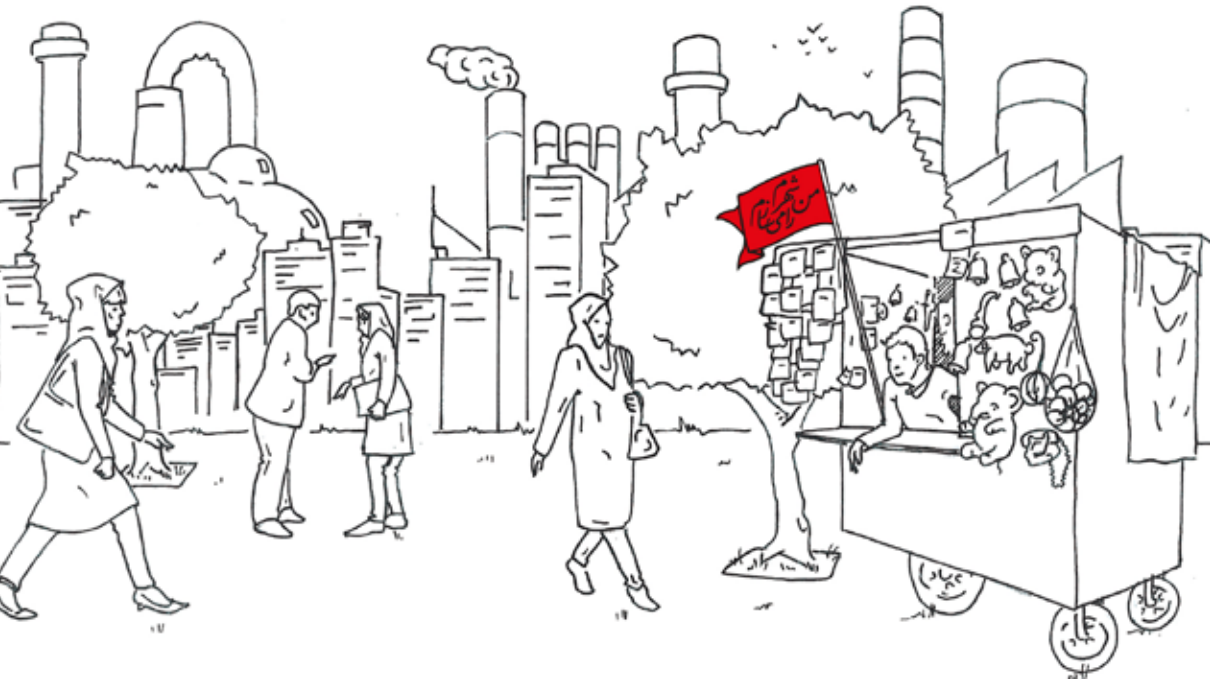
در **شهر دلخواه ما**، هیچ فردی فقیر، گرسنه و بی‌کار نیست. این شهر با تبعیض‌های گوناگون مبارزه می‌کند و برای همه مردم اعم از بومیان و پناهندگان فرصت‌های شغلی آبرومند و یکسان فراهم می‌کند.

در **شهر دلخواه ما**، همه ساکنان از رفاه برخوردارند. این شهر عاری از نابرابری‌های حاد اجتماعی است. به دلیل قیمت منطقی و متعادل زمین و مسکن، هزینه‌های زندگی در این شهر با درآمد شهروندان متناسب است.

شهر دلخواه ما، ترویج‌کننده اقتصاد فعال است و کسب‌وکارهای خرد محلی، سرمایه‌گذاری و کارآفرینی را تشویق می‌کند. درآمد حاصل از گردشگری از اهمیت زیادی در اقتصاد **شهر دلخواه ما** برخوردار است.

در **شهر دلخواه ما**، همه مناطق دارای فرصت‌های برابر برای رسیدن به توسعه هستند. این شهر کمترین

شیکو و فروش، زاهدان
و باعث نشاط و شادابی است.
شهر بخوان عاری از فقر و نیازمندی

شهر بخوان درآمدی چندین برابر فقر دارد. - سازه طهرسی -

▲ بازار تهران

اصل پنجم

شهر دلخواه ایرانیان
سبز، دوستدار
انرژی پاک و
مناسب برای زندگی
همه موجودات
است.

شهر دلخواه ما، در استفاده از انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر پیشتاز است و از منابع طبیعی به شکلی بهینه استفاده می‌کند.

در **شهر دلخواه ما،** مردم، حق نسل‌های آینده را در برخورداری از منابع طبیعی به رسمیت می‌شناسند و آن را قربانی منافع اقتصادی گروه‌های خاص جامعه نمی‌کنند. در این شهر پشت‌بام‌ها و دیوارها تا حد امکان مجهز به سلول‌ها، آبگرمکن‌های خورشیدی و توربین‌های بادی هستند.

در **شهر دلخواه ما،** آب دارای احترام و جایگاه ویژه‌ای است. این شهر منابع آبی مثل آب باران را بازیابی می‌کند و دارای مدیریت یکپارچه در نگهداری و تخصیص منابع آب منطقه‌ای است.

شهر دلخواه ما، از همه گونه‌های زیستی محافظت می‌کند. در **شهر دلخواه ما،** شهرنشینان به زندگی گیاهان و آزادی حیوانات احترام می‌گذارند. در **شهر دلخواه ما،** باغ‌وحش زندانی برای ملاقات انسان‌ها و حیوانات نیست.

شهر دلخواه ما، شاداب و سرسبز و مملو از درختان سایه‌دار و انبوه است. این شهر پوشیده از باغ‌ها و پشت‌بام‌های سبز است که حس طبیعت را در فضایی دوستانه القا می‌کند. در شهر دلخواه ما، ساختمان‌ها سبز هستند و با محیط پیرامون خود هماهنگی دارند.

شهر دلخواه ما، تمیز و سالم است. در این شهر مردم آسوده نفس می‌کشند و رژیم غذایی سالم، قربانی سرعت زندگی شهری نمی‌شود. این شهر عاری از هرگونه آلودگی هوا و گردوغبار است. **شهر دلخواه ما،** سلامت روانی و جسمانی و امنیت غذایی را برای همگان فراهم می‌کند.

در **شهر دلخواه ما،** بوی بد زباله و فاضلاب به مشام نمی‌رسد. شهروندان ایرانی در تولید زباله‌های غیرقابل بازیافت با کمترین میزان پیش‌گام‌اند؛ شهروندان زباله‌های تر و خشک را جدا کرده و به جای کیسه‌های پلاستیکی از کیسه‌های پارچه‌ای استفاده می‌کنند.

شهر بخواه من
 شهری است که بتوان در آن
 بدراحت نفس کشید.
 - امیر ارسلان اسکندی، اهواز -

شهر بخواه من
 سست کم بارون هفته
 از خودرو استفاده نمی کنند. آلودگی درش -

آب محتریم عنصر
 شهر بخواه من است.
 - سعید صالحیان، بادود، گنجان -

باغ گیاهشناسی تهران | عکس: محسن مهاجر بسلامی

دیگران را برای شهروندان به ارمغان می آورد. قوانین و مقررات، زبان سخنگوی **شهر دلخواه ما** هستند. این قوانین و مقررات، منطقی، قابل پذیرش اجتماعی و سازگار با فرهنگ بومی هستند.

در **شهر دلخواه ما**، همه شهروندان اعم از افرادی که اقامت دائمی یا موقتی دارند، اجرای قوانین را رعایت می کنند. این افراد یکدل و یک زبان به حقوق شهروندی یکدیگر، محیط زیست و میراث فرهنگی احترام می گذارند. رفتارهای ناهنجار اجتماعی و ضدشهری مانند خشونت، با واقعیت های **شهر دلخواه ایرانیان** سازگار نیست.

شهر دلخواه ما، آگاهی و دانش شهری را افزایش می دهد. این شهر اندیشه ها، تصورات، نوآوری و تمایلات شهروندان را برای خلق فضاهای جذاب و حل مسائل شهری برمی انگیزد.

شهر دلخواه ما، دغدغه، مسئولیت پذیری و اشتیاق شهروندان را برای بهبود شهرشان درک می کند. این شهر به همان اندازه که از دانش متخصصین بهره می گیرد، از نظرها و خواسته های مردم نیز استقبال می کند. درحالی که شهروندان در تصمیم سازی مشارکت می کنند، مدیران پاسخگو و شفاف هستند.

در **شهر دلخواه ما**، هر ایرانی عضو یک اجتماع محلی است که در آن شهروندان همچون اعضای یک خانواده به مسائل و اختلافات شهری اهمیت داده و با اشتراک تلاش ها و منابع خود برای دستیابی به سرنوشتی مشترک گام برمی دارند.

در **شهر دلخواه ما**، مردم مسئولان شهر خود هستند. این شهر از فضاهای عمومی برخوردار است که تجربه برابری و زندگی با

شهردخواه من
شهری است دارای مردی شهروندی.
آگاه از «حقوق» و «وظایف» شهروندی.
-اصغر محمدی، دماوند-

شهردخواه من
مدیران خود را با خلوصی تمامی
شهروندان می دانند. - پیروز حناچی -

چهارراه حسن آباد تهران | عکس: محسن مهاجر بستانی

بوده و همه گروه‌های مردمی را گرد هم می‌آورد. در شهر **دلخواه ما**، تفاوتی در حقوق شهروندی اقلشار غنی و فقیر نیست. در این شهر ارائه خدمات و قوانین به کاهش جداسازی گروه‌های اجتماعی می‌انجامد.

در شهر **دلخواه ما**، هیچ‌کس احساس تنهایی و غریبگی نمی‌کند. این شهر با همه مهاجران ایرانی و غیرایرانی و پناهنده‌ها همچون شهروندان خود رفتار می‌کند و برای آنان زیرساخت‌های زندگی مجهز فراهم می‌آورد.

در شهر **دلخواه ما**، شهروندان و مدیران شهری به کاهش آسیب‌های اجتماعی اهمیت می‌دهند. در این شهر، دسترسی به خدمات اولیه کافی هیچ‌کس را ناچار به تکیه‌گری، اعتیاد، کار کودک و بی‌خانمانی نمی‌کند.

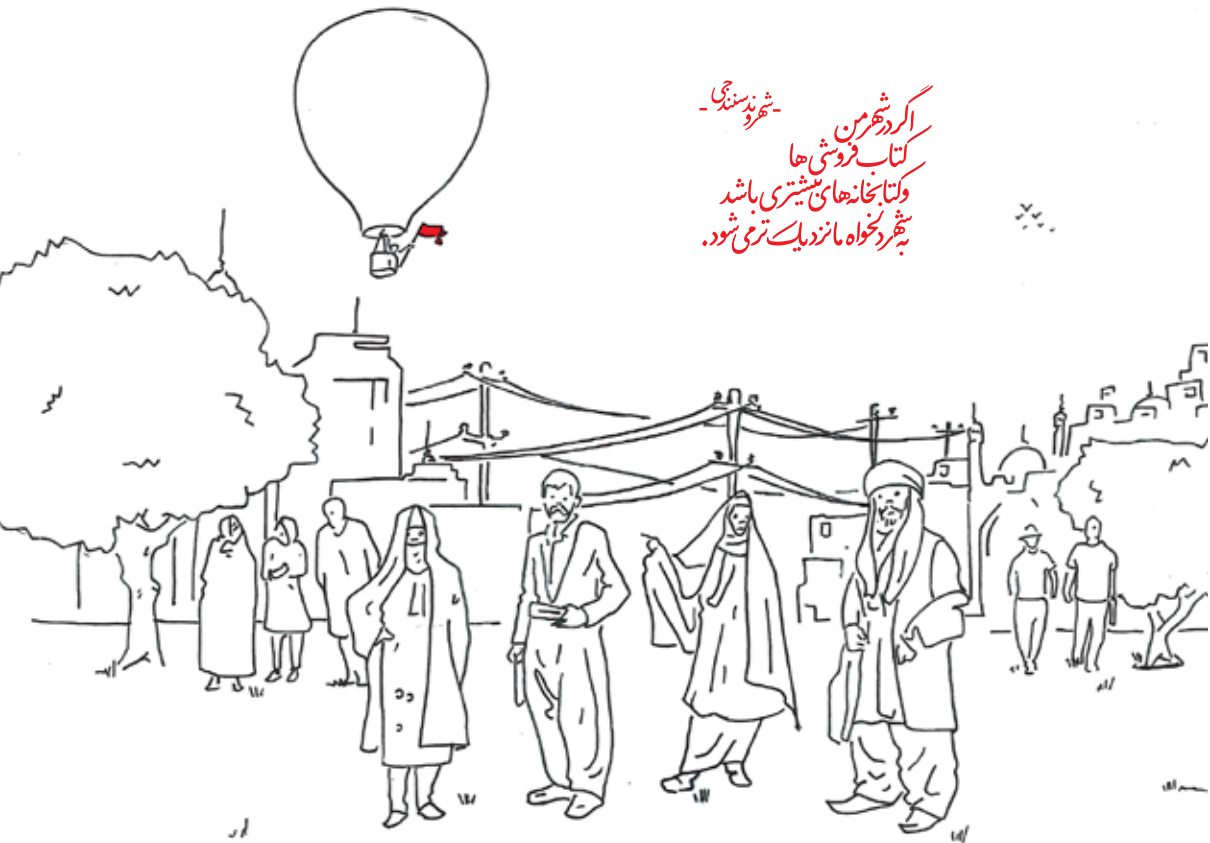
در شهر **دلخواه ما**، همه ساکنان از داشتن مسکن آبرومند، متناسب با درآمد، و امن بهره‌مند هستند. همه از دسترسی برابر و همیشگی به زیرساخت‌های پایه شهری مانند آب و بهداشت، گاز، برق، جمع‌آوری زباله و نیز خدمات عمومی شامل مدرسه، بیمارستان، فضای سبز، سینما، زمین بازی، خرده‌فروشی‌ها، فروشگاه، و کتابخانه، برخوردارند.

شهر **دلخواه ما**، از سرمایه‌های انسانی، طبیعی، مالی و اجتماعی خود بهره می‌برد و آن‌ها را از دست نمی‌دهد. این شهر پس از بروز بلایای طبیعی و انسانی مانند زلزله، سیل، طوفان و جنگ، خود را احیا می‌کند.

شهر **دلخواه ما**، برای همگان زیست‌پذیر و امیدبخش است. هیچ‌کس به دلیل فقر و تفاوت‌های جغرافیایی و قومی از شهر **دلخواه ما**، طرد نمی‌شود. این شهر میزبان مراسم‌های مختلف

اگر دشمن
کتاب فروشی‌ها
و کتابخانه‌های بیشتری باشد
بیشتر نخواه ماند یک ترمی شود.

- شجره سنجی -

شجره نخواهن دارای بنزپا برای سه . - رضا کیانیان -

اصل هشتم

شهر دلخواه ایرانیان
غنا حسی دارد و
معنویت را زواج
می‌دهد.

و مکان‌های بهداشتی همگانی تجهیز شده‌اند. **شهر دلخواه ما**، مهد هنر است و به دور از هنر قابل تصور نیست. موسیقی، نقاشی، مجسمه‌سازی، تئاتر و همچنین معماری بخش ارزشمند زندگی اجتماعی ایرانیان است. هنرمندان، شهرو مناطق رو به زوال را می‌آریند و بر زیبایی آن می‌افزایند.

در **شهر دلخواه ما**، همه مردم اعم از کودکان، جوانان، سالمندان، افراد کم‌توان و حتی بیماران فرصت و فضای کافی برای نگاه کردن، لیخند زدن و گفت‌وگو با یکدیگر دارند. شهری که با وجود تنوع زیاد فرهنگی، مذهبی و قومی دارای انسجام اجتماعی است.

در **شهر دلخواه ما**، کرامت انسانی به مادیات برتری دارد. این شهر ابزاری برای ارتقای معنویت است و نه یک کالای خریدوفروش. در **شهر دلخواه ما**، هیچ‌کس مجاز به سود بردن به ضرر معیشت دیگران نیست. در این شهر هیچ ساختمان‌ی جایگزین میراث و منابع طبیعی نمی‌شود.

شهر دلخواه ما، را همگان می‌توانند بشوند، ببینند، و حس کنند. این شهر سیمایی خوشایند و کالبدی لطیف دارد. این شهر حس عشق، شادی و آرامش را برمی‌انگیزد. **شهر دلخواه ما**، خوش‌آهنگ، رنگارنگ و دارای خط آسمانی مشخص و شفاف است که مردم می‌توانند در آن پرندگان را ببینند و به آوازشان گوش دهند. در شهر دلخواه ما، پیوستگی بصری مناظر حفظ می‌شود.

در **شهر دلخواه ما**، مناظر و چشم‌اندازهای ارزشمند دست‌نخورده باقی می‌مانند. این شهر محیط طبیعی و انسان‌ساخت را در تعامل با یکدیگر قرار داده و هم‌زیستی مسالمت‌آمیز همه موجودات را کنار یکدیگر تضمین می‌کند.

شهر دلخواه ما، دارای مجموعه متنوعی از فضاهای باز امن و مجهز است که از دست سودجویان دور نگه داشته می‌شوند. فضاهای باز و بناهای عمومی به خوبی با مبلمان شهری از جمله جایگاه‌های آب آشامیدنی، نیمکت‌ها و نشیمنگاه‌ها

مردم شهر نخواستن شهرشان
حسن تلق دارند.
محسن شامکان، کاشمر -

شهر نخواستن شهرن بر از تفریح - رسب جوان -

قاسم
پسران

در صفحات پیشین چشم‌انداز شهر دلخواه ایرانیان در هشت اصل به تصویر کشیده شد. در ادامه، پیشران‌های تغییر برای تحقق این چشم‌انداز را معرفی خواهیم کرد. پنج پیشران ارائه شده در این بخش که شامل «آگاهی بخشیه عمومیه»، «حکمرایه»، «اقتصاد»، «دانش و فناوری» و «برنامه‌ریزی و طراحی شهری» می‌شوند، پس از بررسی چالش‌های پیش رو برای تحقق شهر دلخواه، توسط متفکران شهری در ده جلسه موضوعی گفت‌وگوی شهری استخراج شده‌اند. این پیشران‌ها حرکت ما را به سوی «شهر دلخواه ایرانیان» هدایت می‌کنند.

همه موجودات، تغییر دهند. خانواده، رسانه، آموزش و پرورش، تبلیغات محیطی، حرکت‌های اجتماعی و یادگیری جمعی به‌ویژه در سطح محلی ابزارهایی برای آگاهی‌بخشی عمومی هستند.

خانواده نهادی مقدس در فرهنگ ایرانیان است. اعضای خانواده به‌ویژه مادران و کودکان می‌توانند ابزاری مؤثر در انتقال دانش شهری، خلق آگاهی و تغییر عادت‌های نادرست در درون یک جامعه باشند.

رسانه ابزاری مؤثر در ایجاد کنشگری جامعه است. رسانه‌های اجتماعی، شبکه‌های تلویزیونی خصوصی، روزنامه‌ها، مجلات، و شبکه‌های اجتماعی می‌توانند برای پوشش گسترده مقوله‌های شهری مانند آسیب‌پذیری‌های اجتماعی، شیوه زندگی دوستدار محیط‌زیست، استفاده درست از فضاهای حمل‌ونقل عمومی و شناخت خطرات ناشی از بحران و واکنش به آن، گسترش یابند؛ بحران‌هایی که بلایای طبیعی، آتش‌سوزی یا انفجار مصداق آن‌ها هستند.

آموزش و پرورش یکی از ابزارهای اصلی آگاهی‌بخشی عمومی است. تدوین سازوکارهای یادگیری رسمی و ضمنی فراگیر به تقویت میراث‌های فرهنگی، طبیعی و معنوی کمک می‌کند. محیط‌های یادگیری عمومی مانند فضاهای باز و بناهای عمومی (پارک‌ها

آگاهی‌بخشی عمومی

آگاهی شهروندان از حقوق و وظایفشان نقشی کلیدی در شهر دلخواه ایرانیان دارد. مردم به موضوع‌هایی که نسبت به آن‌ها آگاهی دارند توجه بیشتری نشان می‌دهند. برای مثال، آگاه‌سازی مردم نسبت به ارزش اقتصادی پسماند خانوار، ممکن است باعث سازمان‌دهی مردمی پسماند و بازیافت در بخش غیررسمی شود.

حق به شهر فقط به انسان‌ها منحصر نمی‌شود. به‌عنوان مثالی دیگر، شهرها باید با آگاهی‌بخشی، ذهنیت مردم را به حیوانات از طریق فراهم کردن یک زندگی مناسب و تأمین امنیت غذایی برای

آگاهی‌بخشی عمومی اولین
گام برای ایجاد تغییر و
نیروی محرکه دیگرگون‌ساز
شهری است. این آگاهی با
اطلاع‌رسانی عمومی از طریق
رسانه، آموزش، حرکت‌های
مردم و جوامع مدنی شکل
می‌گیرد.

است. «تالارهای گفت‌وگو» بستری در
شهر فراهم می‌کنند تا در آن همه اقشار
در کنار یکدیگر برای حل تعارضات
و مسائل شهری به بحث و گفت‌وگو
بنشینند. این تالارهای هم‌افزا می‌توانند
شهرهای یادگیرنده را با ایجاد توان جمعی
و هوشمندی مترتب از آن ایجاد کنند.

سازمان‌های مردم‌نهاد نیز از دیگر ابزارهای
آگاهی‌بخشی عمومی هستند. آن‌ها می‌توانند
آگاهی عمومی نسبت به موضوعات
شهری را با فعالیت‌های جمعی و متناسب
آموزشی و برگزاری کارگاه‌ها، افزایش دهند.

و سینماها) می‌توانند بستر مناسبی برای
ترویج زندگی اجتماعی و شهری در شهر دلخواه
ایرانیان باشند. شهرها با فراهم کردن فضاهای
سبز برای مردم می‌توانند باعث آشنایی بیشتر
آن‌ها با طبیعت شوند و شیوه زندگی ساکنان
شهری را تغییر دهند. ایجاد چنین بستر
اجتماعی و اکولوژیکی نیاز مبرم به همکاری
بین دولت، شهرداری‌ها و جوامع مدنی دارد.

مدارس بهترین مکان برای آموزش وظایف
و حقوق شهروندی به نسل جدید و پرورش
یادگیری مشارکتی هستند. برای مثال «طرح
مدارس طبیعت» با روشی مشارکتی که در
آن کودکان روابط اجتماعی، اکولوژیکی
و فیزیکی را می‌شناسند و ارزش‌گذاری
می‌کنند، فرهنگ محیط‌زیست را وارد زندگی
روزمره شهروندان می‌کند. این طرح علاوه بر
تأثیر بسیار بر سلامت جسمی و روانی،
می‌تواند به منزله پیش‌نشان تغییر مدیریت
شهری و همچنین نظام آموزشی عمل کند.

حرکت‌های اجتماعی مانند کمپین‌ها نیز
می‌توانند نقش مهمی در افزایش آگاهی عمومی
داشته باشند. شهرها باید برای حل مشکلات
شهری به جایگاه حرکت‌های مردمی واقف
باشند و آن‌ها را ترویج دهند و تنظیم کنند.

روشی دیگر در آگاهی‌بخشی، یادگیری جمعی

اقتصاد

همه گروه‌های سنی و تحصیلی ایجاد کنند. ایجاد فرصت‌های برابر و فراگیر می‌تواند باعث اشتغال کامل شود. موفقیت در این زمینه از طریق وضع مقررات امنیت شغلی برای همگان (از جمله کارگران غیررسمی، زنان باردار، افراد ترک اعتیاد کرده، زندانیان آزاد شده و افراد کم‌توان) و قدرتمندسازی نیروی کار به وسیله اتحادیه‌ها و اصناف برای افزایش قدرت چانه‌زنی، ممکن می‌شود.

گردآوری دقیق داده‌ها نیز نقشی بنیادی در تدوین سیاست‌های مؤثر اقتصادی دارد. ایجاد فرصت‌های شغلی نیاز به داده‌های قابل اعتماد در زمینه جغرافیایی جمعیتی، سن، تفکیک جنسیت، و میزان تحصیلات دارد. همچنین به رسمیت شناختن اقتصاد غیررسمی نیازمند پایگاه داده‌های به‌روز است که بتواند ویژگی‌های اجتماعی اقتصادی سکونتگاه‌های غیررسمی را به تصویر کشد.

زیرساخت‌های جاذب، سرمایه‌گذاری‌های جدید و کارآفرینی را تشویق کرده و باعث نوآوری می‌شود. برای مثال، یک صنعت گردشگری شکوفا وابستگی زیادی به زیرساخت‌های مجهز دارد. همچنین، مراکز کارآفرینی محلی برای به اشتراک گذاردن ایده، سرمایه و نیروی کار، فضای مناسبی را شکل می‌دهند. درعین حال برنامه‌های ظرفیت‌سازی، انتقال تجربه، توسعه مهارت و ثبت اختراع، محیط کسب‌وکار را توانمند می‌کنند.

شهرها باید سیاست‌های فضایی برای مشاغل و فعالیت‌های اقتصادی تدوین نمایند.

حکروایی خوب پیش‌نیازی برای توسعه اقتصادی محلی است. تصمیم‌سازی، اجرا و پایش مردم‌مدار و شفاف، می‌تواند شهرها را به‌سوی تخصیص بهینه منابع سوق دهد. واگذاری اختیار به اجتماعات محلی برای ورود به بودجه‌ریزی مشارکتی سبب تسهیل تأمین عادلانه منابع، زیرساخت‌ها و خدمات به‌ویژه برای گروه‌های کم‌درآمد جامعه می‌شود. در کنار ارائه یک نظام بانکی فراگیر، وام‌دهی خرد نیز می‌تواند به توسعه اقتصاد محلی کمک کند.

در توسعه اقتصادی محلی، اشتغال جایگاهی اساسی دارد. شهرهای ایران می‌توانند فرصت‌های متنوعی از مشاغل شرافتمندانه برای زنان و مردان در

شهرهای ایران به مجموعه‌ای از ابزارها برای توسعه اقتصادی نیاز دارند. شهرها باید برای رونق اقتصاد محلی و ایجاد توسعه متوازن علاوه بر قانون‌گذاری، برنامه‌ریزی و نهادسازی، به ترویج مشارکت، مزیت رقابتی، امنیت اشتغال، اقتصاد محیط زیست و فضای کسب و کار مناسب بپردازند.

زنان می‌توانند نقش مهمی در رشد اقتصادی ایفا کنند. شهرهای ایران باید محیط کسب و کار ترغیب‌کننده و امن برای زنان فراهم آورند. یک شهر با فعالیت‌های ۲۴ ساعته همیشه پویا است و حضور زنان در فضاهای شهری را هم به‌منزله مشتری و هم به‌مثابه صاحبان کسب و کار تقویت می‌کند. زنان ایرانی می‌توانند از طریق شبکه‌های جوامع مدنی با شناسایی نقاط پرخطر شهر و ایجاد پایگاه‌های اطلاعات ایمنی همگانی و توجه به مقوله‌های جنسیتی، به امنیت شهرها کمک کنند.

نهادهای مشارکتی همچون مؤسسات سرمایه‌گذاری مشارکتی عمومی و خصوصی می‌توانند به تأمین مالی و اجرای پروژه‌های شهری

ترسیم سازمان فضایی مشاغل، مراکز نوآوری و کانون‌های تجاری می‌تواند باعث رونق محیط کسب و کار در شهرها شود. در این سازمان فضایی، حمل و نقل عمومی باید با مناطق مسکونی و مراکز تجاری یک‌پارچه شود.

هویت منحصر به فرد هر شهر، آن را رقابت‌پذیرتر می‌کند. بافت‌های تاریخی نقشی بیش از یک عنصر نمایشی در شهرها دارند و می‌توان از آن‌ها برای ایجاد محیط کسب و کار به‌ویژه برای سرمایه‌گذاری پایدار در میراث فرهنگی و گردشگری بهره برد. شهرهای ایران می‌توانند برای آن بخش از هویت رقابتی خود که ناشی از میراث فرهنگی، کسب و کارهای خرد محلی و هویت محلی‌شان است برنامه‌ریزی کنند. در این راستا، شناسایی مزیت‌های رقابتی و اولویت‌های سرمایه‌گذاری هر شهر با توجه به ارزش‌ها و آرمان‌های محلی و توان اجرای اقدامات محیط‌زیستی و همچنین برای بهبود کیفی و کثی اموال عمومی شهری، اهمیت ویژه دارد. بدین جهت رعایت قوانین و برنامه‌های توسعه شهری ضروری است.

شهر دلخواه ایرانیان، بنگاه‌های اقتصادی خرد و اصناف سنتی را از بین نمی‌برد. ایجاد الگوهای یادگیری و نوآوری با فناوری پایین ممکن است باعث مزیت رقابتی فناوری‌های سنتی شود. در این حالت، چنین الگوهایی می‌توانند باعث کاهش نرخ بیکاری در روستاها و شهرهای کوچک و نیز کاهش انگیزه‌های مهاجرت به شهرهای بزرگ شوند.

مانند مسکن و کاهش خطر بلایا ترغیب شوند. برای مثال، گمان بر آن است که سرمایه‌گذاری مشارکتی عمومی و خصوصی قادر به ساخت و ایجاد مسکن اجتماعی و متناسب با درآمد خانوار در راستای دستیابی به هدف «مسکن مناسب برای همگان» است. این مقوله می‌تواند با ارائه برخی تسهیلات مالی و تشویقی از سوی دولت مانند افزایش میزان وام مسکن توأم با کاهش نرخ سود، افزایش یارانه‌ها، تسهیلات تکلیفی بانکی و گسترش خدمات تأمین مسکن تحقق یابد. علاوه بر این، شهرها باید انگیزه سرمایه‌گذاری در زمینه کاهش خطر بلایا توسط بخش خصوصی را فراهم کنند.

بخش غیررسمی، با توانمندی و ظرفیت مستقل خود، تأثیر بسزایی بر نرخ اشتغال و نهایتاً نقشی غیرقابل‌انکار در اقتصاد شهری دارد. جایگاه این بخش باید به درستی شناسایی و به رسمیت شناخته شود. در **شهر دلخواه ایرانیان** تلاش می‌شود با آگاه‌سازی مدیران شهری از فرصت‌های اجتماعی اقتصادی که بخش غیررسمی فراهم می‌کند به شناخت جایگاه آن دست یافت.

فرایند دستیابی به شناخت جامع و به رسمیت شناختن بخش غیررسمی بر پایه درک درست آثار اقتصادی آن، مبنای قانونی برای اسکان و آغاز کسب‌وکار، و پذیرش اجتماعی استوار است. در عین حال، به آثار منفی این بخش بر تداوم پیوند روستا-شهر و مهاجرت نیز باید توجه شود.

اقتصاد غیررسمی ظرفیت بسیاری در زمینه مشارکت و نوآوری دارد. شهرهای ایران باید این ظرفیت را از قید و بند آزاد کرده و از آن برای ایجاد تغییرات بنیادی در فرآیند تصمیم‌سازی بهره‌برند. شاغلان غیررسمی می‌توانند به گونه‌ای مردمی و عادلانه از طریق اتحادیه‌ها، انجمن‌ها و اصناف، و گفت‌وگوی اجتماعی بین ذی‌نفعان و ذی‌حقان سامان‌دهی شوند. نوآوری پنهان در اقتصاد غیررسمی را نیز می‌توان در نگاه‌های خلاق تحلیل، مدیریت و پایش کرد.

با وضع سیاست‌های تشویقی و ساده‌سازی صدور مجوزهای قانونی، شهرهای ایران می‌توانند دروازه‌های خود را برای مشارکت بخش خصوصی در اقتصاد غیررسمی باز کنند. برای مثال، چارچوب‌های مناسب سیاستی، بخش خصوصی و سرمایه‌گذاران خارجی را برای شرکت در کسب‌وکارهای غیررسمی مانند بازیافت زباله تشویق می‌کند.

زنان، به‌ویژه زنان سرپرست خانوار، سهم ویژه‌ای در اقتصاد غیررسمی دارند. شهرهای ایران قادرند با برگزاری نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها و مسابقات، توانایی‌های زنان را ترویج و نشان داده و ظرفیت‌های‌شان را افزایش دهند؛ و برای پیوند تجارب و مهارت‌هایشان با بازار آن‌ها را توانمند سازند.

از بین بردن گرسنگی به قدرت اقتصادی نیاز

دارد. شهرها باید با به‌کارگیری رویکردهای کمی و کیفی توجه ویژه‌ای به برنامه‌ریزی دانش‌بنیان و اقتصادی برای تأمین سبد غذایی مناسب خانوارها نشان دهند.

فقر، سرشمت قطعی فقرا نیست. شهرها باید بتوانند توانایی افراد فقیر از جمله متکدیان را شناسایی کرده و با به‌کارگیری مراکز توسعه مهارت، برنامه‌های آموزش حرفه‌ای و گروه‌های آموزش سیار به ظرفیت‌سازی، توانمندسازی و قدرتمندسازی آنان بپردازند. در این حالت، امکان استخدام و شرایط احراز شغل آنان افزایش می‌یابد.

ترسیم سیمای شهر دلخواه ایرانیان به دست کودکان کار امکان‌پذیر نیست. شهروندان و مدیران شهری ابتدا باید وجود کودکان کار و خیابانی را در فضاهای شهری خود بپذیرند و سپس برای مقابله با آن تلاش کنند. این مقابله نباید با اقدامات ضربتی و زورمندانه انجام گیرد، بلکه باید از طریق آگاه‌سازی عمومی، قدرتمندسازی زنان، شناسایی و پرورش استعدادها و نبوغ کودکان و تبدیل کارشان به فعالیتی سازنده و آموزنده انجام شود. تحقق این امر نیازمند همکاری مؤثر بین سازمان‌های دولتی، غیردولتی، مؤسسات خیریه، مدارس، شهرداری‌ها و نهادهای فرهنگی است.

اقتصاد محیط‌زیست یک پیشران مهم در مسیر حرکت به سوی شهر دلخواه ایرانیان است. ایجاد رابطه‌ای عادلانه بین بهره‌برداری اقتصادی و پایداری منابع طبیعی اهمیت ویژه‌ای دارد. یک

اقتصاد منسجم، تضادهای بین منافع بخش خصوصی و عمومی را از میان برمی‌دارد. در این اقتصاد، با اولویت‌بخشی به حمل‌ونقل عمومی، انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر و کاهش پسماند شهری در الگوهای تولید و مصرف، آلودگی‌های محیط‌زیست کاهش می‌یابند. به‌منزله اقتصادی سبز، این اقتصاد سازوکارهای اجرایی و محافظتی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در فضاهای سبز و تهیه طرح‌های گردشگری را فراهم می‌کند؛ امری که نیازمند ارزیابی دقیق اثرات محیط‌زیستی و اقتصادی است.

حسابداری محیط‌زیستی جزء اصلی اقتصاد محیط‌زیست است. محاسبه دقیق ضرر اقتصادی ناشی از تخریب محیط‌زیست و نیز سود حاصل از حمل‌ونقل عمومی و انرژی‌های تجدیدپذیر در بلندمدت امکان‌پذیر است. در کنار تخصیص یارانه برای پروژه‌های دوستدار محیط‌زیست، مالیات‌بندی نیز می‌تواند روشی هوشمند برای جلوگیری از تخریب‌های محیط‌زیستی باشد.

به‌طورکلی، سیاست‌گذاری اقتصادی بدون اثرات جانبی منفی به‌ندرت امکان‌پذیر است. برای مثال، اگرچه ممکن است افزایش مالیات بر بنزین باعث ارتقای کیفیت هوا شود، اما این سیاست می‌تواند به ضرر کارمندانی باشد که مجبور به رفت‌وآمدهای طولانی روزانه بین خانه و محل کار هستند. بهترین سیاست اقتصادی آن است که بیشترین سود را با کمترین هزینه محقق سازد.

دانش و فناوری

برای گزارش مشکلات شهری و اظهار نیازها، تمایلات و راهکارهای شان برای آینده شهری بهتر ارائه کنند. برای مثال، این بسترها می‌توانند نقشی مؤثر در برقراری امنیت در اجتماعات محلی ایفا کنند. یک کارافزار قابل تغییر و مدیریت توسط مردم وسیله‌ای است که ارتباط بین مردم را ممکن ساخته تا اطلاعات در مورد نقاط ناامن شهر جمع‌آوری شده و در اختیار همگان قرار گیرد. چنین ابزارهایی در حفاظت از میراث‌های شهری، در حملونقل هوشمند و در حملونقل اشتراکی نیز کاربرد دارند. نظارت و پایش دقیق و به موقع از سوی خود مردم در میزان اعتمادسازی نسبت به این ابزارها نقش مهمی دارد.

فناوری مناسب می‌تواند به تجدید حیات فرهنگ‌ها، سنت‌ها و آیین‌ها کمک بسیاری کند. برای مثال، فناوری اطلاعات و ارتباطات ابزار مهمی برای ایجاد یک شهر پیشرفته در سطح محلی، و شناخته شده در سطح جهانی، است. فناوری اطلاعات و ارتباطات، فرصت شناساندن هویت بومی و میراث فرهنگی را در مقیاسی وسیع پدید می‌آورد.

فناوری می‌تواند جریانی پایداری از منابع را در شهرها جذب نماید. شرکت‌های فناوری اطلاعات و نوکارها^۲ توانمندی بسیاری در ایجاد کسب و کار دارند که به درآمدزایی خدمات شهری مانند خدمات گردشگری یا خدمات بانکی، کمک می‌کند.

سنت و فناوری در کنار هم دو عامل مؤثر و

^۲ Startups

بخش خصوصی رکن اصلی هوشمند ساختن شهرهای ایران است. واگذاری خدمات شهری مانند فناوری اطلاعات و ارتباطات به بخش خصوصی می‌تواند درآمدی پایدار را ایجاد کند. بخش‌های عمومی و خصوصی می‌توانند برای اجرای طرح‌های استثنایی بنگاه‌های خردمقیاس دانش‌بنیان و دانش‌پژوهان نوآور سرمایه‌گذاری کرده و از حضور در همایش‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی بهره‌برند.

یک شهر هوشمند، نیروی کار با استعداد و جوان خود را از وسوسه مهاجرت محافظت می‌کند. استفاده از کارافزارهای تکنیکی^۱ به منزله ابزاری در ایجاد ارتباط و فضای مشترک بین جوانان، حرقه‌های محلی گوناگون، و کارافرینان و سرمایه‌گذاران به راه‌اندازی پروژه‌ها و ایجاد همکاری‌ها می‌انجامد. چنین بستری قادرند کسب‌وکار و توانمندی‌های بومی را به‌ویژه برای متخصصان جوان و افرادی که از اقشار آسیب‌پذیر یا دارای معلولیت هستند ترویج و توسعه دهند.

ایرانیان آنچنان در شبکه‌های اجتماعی فعال‌اند که به نظر می‌رسد شهر دلخواه ایرانیان به یک شهردار دیجیتال نیاز دارد. بسترهای مبتنی بر وب می‌توانند به شهروندان، راه‌های مختلفی

^۱ Tech-based applications

یک شهر هوشمند، بر پایه دانش و فناوری بومی و جهان، نیروی کار با استعداد و جوان، و زیرساخت‌های هوشمند، جاذبه‌ای برای سرمایه‌گذاری بلندمدت محسوب می‌شود.

ایرانیان است. شهرهای ایران باید به سیستم‌هایی یارانه دهند که از انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر استفاده می‌کنند. شهرها باید پروژه‌های تحقیق و توسعه را به‌ویژه در زمینه فناوری سبز از طریق تشویق کارآفرینان جوان ترویج کنند. شهرهای ایران باید توجه همگان به منابع انرژی تجدیدپذیر را از طریق همکاری‌های بین‌بخشی و اطلاع‌رسانی درباره انرژی‌های قابل دسترس و زیرساخت‌های موجود جلب کنند. در این صورت، شرکت‌های دانش‌بنیان قادر به بهره‌برداری بلندمدت از منابع تجدیدپذیر محلی از طریق فناوری‌های نوین خواهند شد.

بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در ایجاد سازه‌های مقاوم اهمیت ویژه‌ای دارد. برای تاب‌آور ساختن سکونتگاه‌ها در برابر بلایای طبیعی، ایجاد و گسترش کارهای تحقیقی و توسعه، تشکیل صندوقهای اضطراری امداد رسانی و بیمه، فناوری‌های اجرایی خلاقانه و کم‌هزینه، نظارت‌های قانونی دقیق، تخصیص یارانه به اقدامات مقاوم‌سازی، و تدوین مقررات محلی در مناطق پرخطر، ضروری است.

همگام برای مقابله با گرسنگی در شهرها هستند. درحالی‌که کشاورزی ارگانیک بر پایه دانش بومی و همچنین فناوری‌های پیچیده‌تر مانند نظام افزونگی محصول^۳ می‌توانند بهره‌وری کشت را افزایش دهند؛ آگاهی از عادات تغذیه سنتی و الگوهای تولید قومی می‌تواند به احیای سنت غذایی کمک نماید. همچنین، می‌توان از ابزارهای اقتصادی و پایش جامعه‌محور در حمایت از این فناوری‌های نوین استفاده کرد و نقشی عمده در احیای رسوم غذایی از طریق ترویج و تشویق برنامه‌های هنری و فرهنگی به بخش‌های عمومی و خصوصی سپرد.

دانش و آگاهی، نقشی اساسی در ایجاد زیرساخت‌های مناسب دارد. در پروژه‌های شهری، شهرها باید انجام محاسبات دقیق در اجرا، به‌کارگیری روش‌های مسئله‌محور در پژوهش‌ها و تشکیل گروه‌های لایق و هماهنگ در کل فرآیند پروژه، از امکان‌سنجی تا پایش، را به‌خوبی مدنظر قرار دهند. پروژه‌های موفق آن‌هایی هستند که از سیستم‌های پایش و نظارت درست و واقعی، مهندسی ارزش، مدل‌های محاسبه صرفه‌های اقتصادی ناشی از طرح، مدیریت مالی، سیستم حسابداری به‌روز و حمایت دولتی بهره می‌برند؛ حمایتی که اجرا و نگهداری از زیرساخت‌ها را در سطوح محلی، ناحیه‌ای و منطقه‌ای تضمین می‌کند.

زیرساخت پایدار ویژگی کلیدی **شهر دلخواه**

^۳ System of Crop Intensification (SCI)

بین می‌برد. برنامه‌ریزی و طراحی شهری می‌تواند با به‌کارگیری هویت محلی، مصالح بومی و عناصر طبیعی **شهر دلخواه ایرانیان** را به شهری نمادین برای همه شهروندان جهان تبدیل کند. ابتدا باید میراث‌های ملموس و غیرملموس شناسایی شوند، سپس جزئیات آن‌ها در یک پایگاه اطلاعاتی در دسترس قرار گیرند و در نهایت از طریق رویدادهای ویژه به‌طور مستمر اطلاع‌رسانی و معرفی شوند. برنامه‌ریزی و طراحی شهری می‌تواند از هویت و معنای زندگی از طریق تقویت بناهای تاریخی و نمادین، یادمان‌ها، و نشانه‌های شهری پاسداری کند.

«ارتباطات اجتماعی» یک اصل در طراحی **شهر دلخواه ایرانیان** است. شهر باید به‌گونه‌ای طراحی شود که ساکنانش از همه گروه‌های سنی، مذهبی، فرهنگی، آیینی و قومی متفاوت به حضور در فضای شهری ترغیب شده و از برقراری ارتباط با سایر ساکنان و شرکت در برنامه‌های گوناگون چندفرهنگی و متناسب با همه سنین لذت ببرند.

ایرانیان شایسته شاد زیستن هستند. شهرهای ایران باید برای شهروندانشان طیف متنوعی از مکان‌های عمومی مانند «فرهنگ سرا»، «تالارهای تفریحی

برنامه‌ریزی و طراحی شهر: روش‌ها و مقررات

شهرهای ایران باید به سلامت روانی و جسمانی شهروندان اهمیت دهند. برنامه‌ریزی و طراحی شهری فقط جنبه فیزیکی ندارد بلکه باید ابعاد مختلف سلامت را در بسترهای مختلف اجتماعی فرهنگی در نظر گیرد. برنامه‌ریزی یکسان‌ساز تنوع فرهنگی را از

بهبود کیفیت زندگی
هدف متعال برنامه‌ریزی
و طراحی شهری است.
ارتقای سلامت، شادی،
ارتباطات اجتماعی، حس
تعلق، زیرساخت‌ها، قابلیت
دسترسی، امنیت، مشارکت،
سازگاری کاربری، و
محیط شغلی شرافتمندانه
از جمله ملاک‌های معتبر در
برنامه‌ریزی و طراحی شهری
مبتنی بر کیفیت زندگی
هستند.

چشم‌اندازها و مناظر طبیعی ثروت ملی
تلقی می‌شوند. نظارت و ارزیابی میدانی
جدی برای جلوگیری از ساخت‌وسازهای
بلندمرتبه در حریم این مناطق ضروری
است. طرح‌ها و پروژه‌های شهری به
ارزیابی استراتژیک اثرات محیط‌زیستی
نیاز دارند تا از ظرفیت خودپاکسازی و
تجدیدپذیری زیست‌بوم تجاوز نکنند.

و شادی» یا «کوپه هنر» فراهم کنند.
مکان‌هایی که همگان بتوانند در آن
شادی جمعی را از طریق فعالیت‌های
تفریحی، فراغتی، ورزشی، جشن و سرور
یا جشنواره‌های عمومی تجربه کنند.

شهر دلخواه ایرانیان بر پایه دانش
بومی بنا می‌شود. در اقلیم متنوع ایران،
جریان‌های باد و آب همواره نقش مهمی
در ایجاد شهرهای سرزنده داشته‌اند.
برنامه‌ریزی و طراحی شهری باید دانش
بومی را در حفظ حریم باد و همچنین
استفاده کارآمد از آب در نظر گیرد.

حقوق شهری باید با توجه به مقولاتی
همچون حق به محیط‌زیست، میراث
و فرهنگ، هویت، به‌منزله بخشی از
«حق به شهر» بازتعریف شود. برای
مثال، شهرها باید «حق به آب» را تأمین
کرده و «حق دادخواهی محیط‌زیستی»
را محترم بشمارند. به‌عنوان مثالی
دیگر، حیوانات نیز می‌توانند از حق
به شهر برخوردار باشند. می‌توان
پارک‌های شهری منطقه‌ای و محله‌ای
را به‌گونه‌ای تجهیز کرد که با تأمین
آشیا نه امن و غذا و مشارکت شهروندان،
گونه‌های مختلف جانوری را در آن‌ها
جای داد. این حقوق ممکن است از
شهری به شهری دیگر متفاوت باشد.

این طرح‌ها و پروژه‌ها باید محیط‌های مصنوع را به‌گونه‌ای سامان دهند که باعث بازسازی فضاهای طبیعی شهری شوند. حکمروایی شهری در اجرایی شدن و الزام‌آور بودن این موارد نقش بسزایی دارد.

شهرها باید برنامه‌ها و طرح‌های مشارکتی برای حفاظت از مناطق اکولوژیکی باارزش و بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی را ترویج دهند. این مهم با در اختیار داشتن داده‌ها و اطلاعات دقیق امکان‌پذیر است. برنامه‌ریزی، طراحی و مدیریت شهری برای محافظت از باغ‌ها و زمین‌های کشاورزی در برابر تخریب و تغییر کاربری به داده‌های قابل‌دسترس و شفاف نیاز دارند.

غیررسمی بودن دلیل موجهی برای محرومیت از حقوق انسانی نیست. شهرها باید با همه ساکنان، از جمله پناهندگان، ساکنان غیررسمی و مهاجران، یکسان رفتار کنند و ارزش ذاتی انسانی آن‌ها را ارج نهند. زیست شهری باید به‌گونه‌ای سامان یابد که فرآیند اختیاری تبدیل این گروه‌ها به شهروند و کمک به ایجاد حس تعلق به مکان در آن‌ها تسهیل، قانونی و تثبیت شود. در این فرایند توجه به حقوق، قوانین و مقررات مناسب برای اسکان رسمی آن‌ها در شهر، از بین بردن موانع برای اشتغال و کسب‌وکار و فراهم ساختن زیرساخت‌ها

و خدمات شهری برای آن‌ها ضروری است. همین توجهات برای گروه‌های به حاشیه رانده شده یعنی گروه‌هایی که به دلایلی از قبیل تفاوت فرهنگی، ناتوانی مالی، و معلولیت بدنی یا روانی در جامعه نادیده گرفته می‌شوند، نیز الزامی است.

سکونتگاه‌های غیررسمی باید با گزینه‌های متنوعی از اسکان جایگزین شوند. بافت‌های فرسوده درون شهری را می‌توان برای جلوگیری از نقل مکان ساکنانش نوسازی و بازسازی کرد و هم‌زمان گزینه‌هایی از مسکن متناسب با درآمد خانوار را به سایر اقشار کم‌درآمد ارائه کرد. بودجه‌ریزی مشارکتی مشخصاً در این مورد به کار می‌آید.

ارتقای سکونتگاه‌های غیررسمی بدون مشارکت ساکنان آن ممکن نیست. از آنجاکه استفاده نادرست از منابع و امکانات شهری بخشی از الگوی رفتاری ساکنان این سکونتگاه‌ها بوده و مانع از پایداری می‌شود، آگاه‌سازی و توانمندسازی آن‌ها در حفاظت از منابع و امکانات شهری می‌تواند یک پیشران تغییر محسوب شود. تعمیم ایفای این نقش در حفاظت از میراث‌های طبیعی نیز ممکن است.

شهرها پس از وقوع بلایای طبیعی نیاز به کمک‌های اجتماعی دارند. جامعه‌شناسی

بلا یای طبیعی می‌تواند به بازسازی و بهبود شرایط ساکنان با توسل به سامان‌دهی مجدد پیوندهای اجتماعی کمک کند. شهرها باید شرایط مناسبی برای مداخله جامعه‌شناسان در مناطق آسیب دیده فراهم کنند.

شهروندان ایرانی و مدیران شهری باید اهمیت فضاهای عمومی را درک کنند. یک فضای عمومی خوب حس تعلق و مشارکت جمعی را برمی‌انگیزد. یک شهر با برنامه‌ریزی و مدیریت خوب، بهره‌گیری از فضاهای عمومی را ارزش نهاده و استفاده از آن را برای تمامی ساکنین شهر تشویق می‌کند.

بین امنیت شهری و حضور مردم در شهر ارتباطی دوسویه وجود دارد. از یک سو، حضور بیشتر مردم در شهر باعث امن‌تر شدن آن شهر می‌شود. از سوی دیگر، وجود امنیت عاملی مهم برای خارج شدن مردم از خانه‌هایشان است. برای ایجاد امنیت در شهرها به‌ویژه برای زنان و کودکان، برنامه‌ریزی، طراحی و قوانین شهری باید توجه ویژه‌ای به تعاملات فراجنسیتی، روشنایی و نورپردازی شهری، فضاهای گم شده و بیدفاع شهری، چشم‌ناظر شهر، فضاهای حمل‌ونقل، و توسعه عمودی و افقی کاربری‌های مختلط داشته باشند.

برای مثال، فضاهای حمل‌ونقل عمومی باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که زنان و افراد کم‌توان احساس امنیت و آسایش کنند. یک فضای متصل، پر جنب‌وجوش و سرزنده با روشنایی مناسب نه فرصتی برای مجرمان فراهم می‌کند و نه ترس و مزاحمت برای شهروندان ایجاد می‌کند.

گاهی یک فعالیت می‌تواند یک فضای بی‌روح را زنده و پویا کند. برای مثال، اجرای یک برنامه هنری مانند تئاتر خیابانی می‌تواند فضایی بی‌دفاع مثل یک پارکینگ وسایل نقلیه را حیات بخشد.

شیوه‌های متنوع حمل‌ونقل مانند پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری، و قطار می‌توانند به شلوغ‌تر شدن فضاهای عمومی کمک کنند. در یک شهر خوب طراحی‌شده از صدا، نشانه‌ها و سطوح به‌گونه‌ای استفاده می‌شود تا افراد نابینا و ناشنوا نیز بتوانند در شهر حضور یابند.

شهر دلخواه ایرانیان خیابان‌هایی مجهز دارد؛ خیابان‌هایی که در آن شهروندان می‌توانند به راحتی در آن قدم بزنند و از دوچرخه، حمل‌ونقل عمومی قابل اعتماد و کارآمد و نیز وسیله نقلیه خود برای دسترسی به محل کار و منزل استفاده کنند. بالین وجود، مدیریت تقاضای حمل‌ونقل می‌تواند با اعمال اقداماتی

همچون استفاده مشترک از وسایل نقلیه شخصی (هم‌پیمایی)، قیمت‌گذاری مدت زمان سفر، طول سفر و مکان سفر ازدحام وسایل نقلیه شخصی را کاهش دهد.

فراگیری، ویژگی کلیدی حمل‌ونقل شهری است. **شهر دلخواه ایرانیان** شیوه‌های گوناگون حمل‌ونقل شهری را برای همه ساکنانش، که توانایی‌های بدنی متفاوتی دارند، فراهم می‌کند. دسترسی مناسب در شهر به انزوا خاتمه می‌دهد و پذیرش اجتماعی و فراگیری را به ارمغان می‌آورد. علاوه بر خیابان‌ها و پیاده‌روها، مکان‌های عمومی مانند هتل‌ها، مدارس، دانشگاه‌ها، سینماها، بانک‌ها، بیمارستان‌ها، شبکه مترو، و ایستگاه‌های اتوبوس نیز باید به نحوی طراحی شوند که همه شهروندان به‌ویژه افراد کم‌توان، مادران و فرزندان‌شان، افرادی که از ویلچر، عصای سفید، کالسکه و گام‌یار^۱ استفاده می‌کنند، بتوانند در فضای شهر حضور یابند. از این رو، شهرها باید مشارکت این گروه‌ها را در مرکز توجه فرآیند برنامه‌ریزی قرار دهند. به‌علاوه، قوانین و مقررات مناسب ساخت‌وساز به همراه جریمه برای اماکن محدودکننده حضور افراد کم‌توان در شهر می‌تواند هدف «هیچ‌کس نادیده گرفته نشود» را محقق سازد.

افزون بر این، شهرهای ایران می‌توانند شرایط را برای استفاده زنان از دوچرخه با ملاحظات فرهنگی ایمنی و سنت محلی، فراهم کنند. برای تحقق این هدف، توصیه می‌شود چارچوب‌های قانونی و قوانین حمایتی بازبینی و تقویت شوند.

شهرها باید «فرهنگ پیاده‌روی» را به زندگی ایرانیان برگردانند. یک شخصیت معروف یا محبوب می‌تواند نقشی تأثیرگذار در ترویج پیاده‌روی یا دوچرخه‌سواری ایفا کند. برای مثال، چنین شخصیتی می‌تواند یک هنرمند یا یک سیاست‌مدار محبوب باشد؛ یا یک گروه یا نهادی که علاقه‌مند به تحقق **شهر دلخواه ایرانیان** است.

یک سکونتگاه انسانی نه فقط مکانی برای بقا بلکه مکانی برای سرزندگی است. باید به زیرساخت و خدمات مناسب، طراحی داخلی و بیرونی مبتنی بر دانش و همچنین به برنامه‌ریزی سازگاری کاربری زمین در ساخت مسکن توجه شود.

توزیع عادلانه زیرساخت‌ها، فرصت‌ها و تجهیزات در میان اقوام، نژادها و ملیت‌ها در سطوح شهری و منطقه‌ای معیار برنامه‌ریزی عادلانه است. این امر نیازمند یک فرآیند تصمیم‌سازی مشارکتی با رویکردی کیفی، مدیریت یکپارچه و نیز چارچوب‌های قانونی

^۱ Walker

است که مشارکت مدنی را ممکن می‌کند. علاوه بر این، شهرهای ایران باید به مقوله مهاجرت در طرح‌های خود توجه ویژه کنند تا ناچار به میزبانی از مهاجران در مناطق بدون امکانات نشوند.

یک فضای شهری خوب طراحی شده به مشاغل اعتبار می‌بخشد. این فضا سرمایه‌های جدید را به خود جلب کرده و با تخصیص قطعات متناسب زمین به ایجاد فرصت‌های بیشتر برای شروع کسب‌وکار طیفی از افراد با توانایی مالی متفاوت کمک می‌کند. علاوه بر این، فضاهای منعطف و تحت نظارت برای دست‌فروشان و مشتریان به‌ویژه زنان و کودکان امنیت فراهم کرده و اعتماد مشتریان به اقتصاد غیررسمی را افزایش می‌دهند.

شهرهای ایران به سبب برخورداری از تنوع فرهنگی، اکولوژیکی و اقتصادی شناخته شده‌اند. قوانین شهری باید تنوع ساکنین شهرهای ایران را منعکس کرده و با ارزش‌ها و نیازهای محلی مثل مذهب، کمبود آب یا اشتغال منطبق باشند. این قوانین باید به‌گونه‌ای تدوین و اتخاذ شوند که وظایف و حقوق را به‌روشنی تعریف کرده، مدیران شهری به‌طور مداوم بر آن نظارت کنند و مردم نیز فعالانه در امور شهری دخالت داده شوند. همه راه‌های زیرپا گذاشتن قانون، هم

رسمی و هم غیررسمی، باید بسته شوند.

برنامه‌ریزی فضایی راه‌حل مشکلات ناشی از رشد جمعیت، مهاجرت از مناطق محروم و پیدایش سکونتگاه‌های غیررسمی منتج از مهاجرت است. این نوع برنامه‌ریزی می‌تواند پیوندهای شهری روستایی را مستحکم کرده و از طریق طرح‌های منطقه‌ای، شبکه دانش روستایی را تقویت کند.

اجرای طرح‌ها و برنامه‌های شهری باید تضمین شود. در **شهر دلخواه ایرانیان** طرح‌های شهری راهکارهایی شفاف و عملی و قانونمند ارائه می‌کنند. این امر باعث تأثیرگذاری بیشتر قوانین و مقررات پیشنهادی در طرح‌های شهری می‌شود. برای مثال، طرح‌های شهری می‌توانند عدالت فضایی را از طریق مقررات الزام‌آور برای ایجاد کاربری‌های مختلط ارتقا دهند. این نوع مقررات می‌تواند برای تحقق برنامه‌ریزی مشارکتی نیز به کار گرفته شوند.

برنامه‌ریزی و طراحی مبتنی بر نیازهای شهروندان، تحقق‌پذیری و موفقیت طرح‌های شهری را در پی دارد. برای مثال، هماهنگی طرح‌ها و برنامه‌های بهسازی با نیازها و خواسته‌های ساکنان، مشارکت مدنی و نیز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بافت‌های فرسوده را تشویق می‌کند.

حُکمرِوایی شهری

می‌تواند بین گفتمان‌ها، رویدادها، و مراسم مذهبی و شهری تعادل برقرار کند. همچنین ایجاد و تقویت مکان‌های فرهنگی مانند موزه‌های شهروندی می‌تواند موجب تشویق مشارکت شهری و شهروندی باشد. چنین موزه‌هایی فرهنگ شهروندی را ترویج می‌دهد و عرصه‌ای برای معرفی تلاش‌های شهروندان در بهبود و تغییر شهرشان فراهم می‌کنند.

یافتن پاسخی مناسب برای چالش‌های محلی نیاز جدی به شنیدن صدای شهروندان دارد. **شهر دلخواه ایرانیان** به مردم اجازه می‌دهد حقوق شهروندی خود را طلب کنند. در این شهر، وجود فضای تعاملاتی به همه گروه‌های مردمی، چه

حکمرِوایی خوب از کالایی شدن و تجاری شدن **شهر دلخواه ایرانیان** جلوگیری می‌کند. پیشنهاد می‌شود شهرهای ایران فرآیند تصمیم‌سازی را با شرکت همه ذی‌نفعان شفاف و مشارکتی کنند. لازمه این مهم تمرکززدایی، بودجه‌ریزی مشارکتی، و ایجاد وحدت محلی، و به موازات آن ایجاد و تقویت سازمان‌های مردم‌نهاد، سازمان‌های مذهبی، سازمان‌های اجتماع‌محور و شبکه‌های اجتماعی است.

فضا و مکان‌های مذهبی بخش جدایی‌ناپذیر شهرهای ایران هستند و می‌توانند فضایی قابل‌اعتماد برای ایجاد وحدت محلی فراهم کنند. چنین فضایی

حکمروایی ویژگی
ارزشمند شهر دلخواه
ایرانیان است که همراه
با مقوله‌هایی همچون
«شناخت حقوق شهروندان»،
«مسئولیت پذیری»،
«شفافیت»، «واگذاری اختیار
محلی»، «مدیریت یکپارچه»
و «مشارکت» ظهور می‌یابد.

شهر دلخواه ایرانیان است. تخصص، تجربه و حس تعلق از ویژگی‌های اصلی مدیران شهری دلسوز و دغدغه‌مند است.

مشارکت، یکی از اصول بنیادی در دستیابی به حکمروایی خوب شهری است. وضع مقررات مناسب اداری و حقوقی می‌تواند نقش شهروندان در حل چالش‌های شهری، همچون چاره‌جویی مشکلات بافت‌های قدیمی و فرسوده را تعیین کند. ساکنان شهری از جمله کودکان و افراد کم‌توان باید بتوانند در پروژه‌های شهری به‌طور مستقیم (از طریق جشنواره‌ها و گردهمایی عمومی) یا غیرمستقیم (از طریق فضای مجازی) اظهارنظر کنند. این گونه فرصت‌ها به پرورش حس تعلق در مردم کمک می‌کند.

فقیر و چه غنی، امکان می‌دهد صدای خود را به گوش مسئولان برسانند و پیگیر نیازها و خواسته‌های خود باشند.

واگذاری اختیارات محلی در ایجاد اعتماد عمومی نقش بسزایی دارد. از این‌رو، شهرهای ایران نیاز به تلاش بیشتری برای مشارکت ساکنان در مدیریت شهری دارند و لازم است به آن‌ها اختیار و قدرت در تصمیم‌سازی داده شود. از سوی دیگر، معرفی تجارب موفق ملی و بین‌المللی در مشارکت مردمی در اداره شهر می‌تواند ایرانیان را به مشارکت به‌سوی آینده دلخواهشان سوق دهد.

مشارکت، تخصص، نوآوری و دانایی چهار اصل اساسی مدیریت شهری در

اداره شهر نیاز به سیستمی دوراندیش، یکپارچه، شفاف، صادق و مسئولیت پذیر دارد. این سیستم همواره مردم را از روند تغییرات آگاه می‌کند و با سازوکارهای مشارکتی مردم نظارت و پایش می‌شود. علاوه بر این، توصیه می‌شود عملکرد مدیران همواره مورد ارزیابی و پرسش قرار گیرد و سازوکار مناسب برای پاسخگویی آن‌ها تدوین شود.

برای باورداشتن به مشارکت شهروندان در امور شهر، مدیران شهری باید از مزایا و نتایج مشارکت مردمی آگاه و متقاعد شوند. شیوه‌های گوناگونی از مشارکت مردمی وجود دارند که می‌توان آن‌ها را شناسایی و ارزیابی کرده و متناسب با شرایط، اعمال کرد.

جهت اتخاذ اقدامات مناسب و به‌هنگام در قبال چالش‌های مشخص و منحصربه‌فرد، شهرها به تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران مدبر و باتجربه نیاز دارند. با افزایش چالش‌های شهری، فرصتی برای روش‌های تکراری آزمون و خطا باقی نمی‌ماند.

اداره شهر نیاز به نظامی دوراندیش، منسجم، شفاف، درستکار و مسئولیت‌پذیر دارد. مدیریت شهری مرتباً به شهروندان گزارش عملکرد خود را ارائه می‌کند و ازسوی آن‌ها با حساسیتی ویژه و به‌صورت مشارکتی قضاوت می‌شود. افزون بر آن، عملکرد مدیران و مسئولان همواره توسط

مقامات مربوط پرسش و ارزیابی می‌شود. مدیریت یکپارچه شهری یکی از پایه‌های اصلی شهر دلخواه ایرانیان است. مدیریت یکپارچه شهری کارایی را افزایش داده، در زمان و هزینه صرفه‌جویی کرده، و تفرقات و عملکرد موازی سازمان‌ها را به‌ویژه در مواقع اضطراری مانند بلایای طبیعی از میان برمی‌دارد. بدون وجود مدیریت یکپارچه شهری، فعالیت‌های نهادی اجتماع‌محور به طور قریب به یقین به شکست می‌انجامند.

در مدیریت یکپارچه شهری، نقش‌ها و وظایف مشخص بوده، داده‌ها و اطلاعات از طریق فناوری اطلاعات سازمان‌دهی شده و نهادهای میانجی، گفتمان‌ها و روابط بین‌رشته‌ای را تسهیل می‌کنند.

یک مدیریت شهری منسجم و به‌هم‌پیوسته از پیوند زنجیره قدرت، اختیار و آگاهی در سطوح محلی، منطقه‌ای و ملی تشکیل می‌شود. با توجه به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، شهرهای ایران باید مدیریت میان‌سطحی همچون «شوراها محلی» را بر اساس نیاز و تقسیمات خود ایجاد کنند. در کنار شوراها، دفاتر بهسازی در سطوح شهرستان و استان می‌توانند هماهنگی نهادی و عملیاتی را در اقدامات بهسازی سکونتگاه‌های نابسامان به ارمغان آورند. به‌علاوه، ایجاد گفتمان مشترک میان ذی‌نفعان مختلف

خانواده‌ای که پس از مدت کوتاهی محل زندگی‌اش را عوض می‌کند حس تعلق خود را به آن محل از دست می‌دهد. از این رو، شهرها باید از طریق تقویت کسب‌وکار محلی و قدرت‌بخشی افراد مورد اعتماد و ریش‌سفید در مدیریت محلی، ساکنان را به جوامع‌شان پیوند زنند. این امر می‌تواند باعث افزایش مسئولیت‌پذیری ساکنان و مدیران شود و بهبود بافت شهری و کیفیت زندگی را به دنبال داشته باشد.

به رسمیت شناختن سکونتگاه‌های غیررسمی نیاز به رویکرد حکمروایی خوب دارد. مدیران شهری باید باور داشته باشند که «هیچ‌کس نادیده گرفته نشود» و از «زندگی غیررسمی» نه با پاک‌سازی و نادیده انگاشتن بلکه با بازتعریف شهروندی و مردمی ساختن فرایند ساخت‌وساز، جلوگیری کنند؛ فرایندی که جوامع مدنی در آن در فرایند تصمیم‌سازی، اجرا و پایش دخیل می‌شوند. از این رو، لازم است شهرها مقررات خود را ساده‌سازی کرده و مواعی را که باعث طرد مردم از مناطق شهری می‌شوند از بین ببرند.

حکمروایی می‌تواند فراتر از مرزهای یک کشور نیز برود. شهرها می‌توانند با ایجاد دیپلماسی شهری و جهان‌محلی‌سازی تجارب، دانش و میراث خود با پدیده جهانی‌شدن مواجه شوند.

نیازی ضروری است. برای مثال، انجمن‌های بوم‌شناسی اجتماعی قادرند سازمان‌ها، جوامع مدنی، نهادهای آموزشی، حرفه‌مندان و مشاوران را از حرفه‌های گوناگون همچون محیط‌زیست و متابولیسم شهری گرد هم آورند. این گونه انجمن‌ها دو نقش اساسی ایفا می‌کنند: نخست، برقراری ارتباط جامعه دانشگاهی با بخش‌های اجرایی برای گفتمان و تبادل دانش و نیز ایجاد رابطه با اجتماعات محلی از طریق تأسیس سازمان‌های اجتماع محور و دوم، ایجاد ارتباط پایین به پایین و پایین به بالا بین اجتماعات محلی و نهادهای قانون‌گذاری و اجرایی، که از مهم‌ترین وظایفشان محسوب می‌شود.

در شهر دلخواه ایرانیان مردم در مدیریت فضاهای عمومی نقش دارند. ساکنان محلی قادرند فضاهای عمومی از جمله پارک‌های کوچک، زمین‌های بازی کودکان، و کتابخانه‌ها را از طریق شورای محل مدیریت کرده و از آن‌ها بهره برند. شهروندان می‌توانند صندوق‌های سرمایه‌گذاری محلی برای سامان‌دهی دست‌فروش‌ها در فضاهای عمومی، برگزاری رویدادهای محلی و ساخت‌وساز مسکن برای گروه‌های کم‌درآمد تشکیل دهند.

جابه‌جایی مکرر ساکنان، مسئولیت‌پذیری آن‌ها به محل زندگی‌شان را کاهش می‌دهد.

جمہان
دگرگون

شہ
دگرگون

در سپتامبر سال ۲۰۱۵ میلادی سران دولت‌ها با تصویب دستور کار ۲۰۳۰ بر تعیین مسیر به سوی توسعه پایدار توافق کردند. این دستور کار که شامل ۱۷ آرمان و ۱۶۹ هدف است، بر تحقق آرمان‌های توسعه پایدار تا سال ۲۰۳۰ تأکید دارد و در این راستا کشورها تلاش خود را برای دستیابی به این آرمان‌ها بسیج خواهند کرد.

پس از آن از ۳۰ نوامبر تا ۱۲ دسامبر سال ۲۰۱۵ میلادی کنفرانس تغییر اقلیم سازمان ملل متحد یا COP۲۱ در شهر پاریس برگزار شد. هدف این کنفرانس که به شک تأثیر به‌سزایی در زندگی شهری و روستایی خواهد داشت، رسیدن به یک توافق‌نامه جهانی برای مقابله با تغییرات اقلیمی بود. این توافق‌نامه که در چارچوب پیمان‌نامه سازمان ملل در زمینه تغییرات اقلیمی (UNFCCC) بود، پس از مذاکرات میان نمایندگان ۱۹۵ کشور جهان تصویب شد و در ۲۱ دسامبر سال ۲۰۱۵ به تأیید عمومی رسید. بر اساس این توافق، افزایش گرمایش زمین باید زیر دو درجه سانتی‌گراد باقی‌ماند و به این ترتیب تمامی کشورهای متعهد می‌شوند تا تولید گازهای کربنی خود را کاهش دهند.

پیرو این دو اجلاس جهانی، در مهرماه سال ۱۳۹۵ (اکتبر سال ۲۰۱۶ میلادی) در سومین کنفرانس مسکن و توسعه پایدار شهری (هیئتات ۳)، ملل متحد در شهر کیتواکوادور بر روی دستور کار جدید شهری اجماع کردند. این دستور کار به دنبال آن است تا با ترسیم چالش‌های پیش رو و نقشه راه بیست سال آینده، چارچوب جدیدی برای برنامه‌ریزی و مدیریت شهرها ارائه دهد.

باید توجه داشت که توافق‌نامه‌های بین‌المللی فوق دارای چارچوب‌های کلی هستند. بدیهی است که کشورهای عضو ملل متحد الزامی به اجرای تمامی بندها یا جزئیات آن‌ها ندارند و هر کشور بر مبنای ملاحظات خود، اقدام به بومی کردن آن خواهد نمود. کمپین ملی شهری ایران تلاش دارد تا با توجه به توافقات فوق و انطباق آن‌ها با شرایط جمهوری اسلامی ایران در جهت تحقق شهر دلخواه ایرانیان گام بردارد.

در ادامه تصاویری از کنفرانس هیئتات III را ملاحظه می‌فرمایید.

HABITAT III

QUITO 17-20 OCTOBER 2016

United Nations Conference on Housing
and Sustainable Urban Development

▲ بان کی مون دبیر کل ملل متحد و جان کلاس مدیر اجرایی ہیبات | کیتو اکوادور | کنفرانس ہیبات ۳ | عکس: سیامک مقدم

سجداري آغاى دكتور عباس احمد افریدی، وزیر اور چیئرمین آئی اے ڈی اے | کنوینشن سینٹر ۳ | ایف سی، اسلام آباد | ۲۰۱۸

▲ جلسه رونمایی از کتابچه انگلیسی «شهر دلخواه ایرانیان» با حضور آقای سیامک مقدم رئیس دفتر برنامه اسکان بشر در ایران | کیتو اکوادور | کنفرانس هیئتات ۳

پیوست

اعضای نشست‌های گفتگوی شهری همکاران کمپین ملّی شهری ایران (به ترتیب حُرُوف الفبا)

وزارت راه و
شهرسازی
جمهوری
اسلامی ایران

مرکز اطلاعات
سازمان ملل
متحد در
تهران

سازمان
نوسازی شهر
تهران

محمدکریم آسایش | نگاه تقی بیگ لو |
عباس ثابتی راد | سید مُصطفی جلیله | امیر
حاجی تهرانی | سولماز حُسینیون | محمد
حسن رضوی | الدار صداقت پرست | صفیه
طیّبی | هاله نبوی رضوی | هادے کاشانے |
سیاوش گلزاریان پور | بهناز شعبانی | زهرا
عبّاسے | شادناز عزیزى | مهرناز عطاران |
شراره عظیمی | مهسا محرمی | ایمان واقفی |
ریحانه وحیدیان

اعضای کمیته تهیه پیش نویس گزارش شهر دلخواه ایرانیان

آحمدرضاشمس یوسفی
چیران کُردستانه
ساراحیبه

سازمان های مردم نهاد

جمعیت امداد دانشجویی - مردم امام علی (ع)
 موسسه طرح سرزمین
 موسسه اندیشه انسانشهر

موسسه توسعه و توانمندسازی ژیا
 گروه فرهنگ - اجتماعی کیانا
 موسسه آموزشی - نیکوکاری رعد

موسسه رُخداد تازه اندیشه
 جمعیت زنان مبارزه با آلودگی محیط زیست
 (شاخه آذربایجان غربی)

موسسات دانشگاه

انجمن علمی شهرسازی دانشگاه تهران
 انجمن علمی شهرسازی دانشگاه شهیدبهشتی
 انجمن علمی شهرسازی دانشگاه هنر
 انجمن علمی طراحی شهری دانشگاه تربیت مدرس
 انجمن علمی شهرسازی دانشگاه کردستان
 کانون دانش پژوهان با آسیب بینایی دانشگاه تهران

دفتر هیئات تهران همکاری داوطلبانه گروه‌های زیر را در تهیه این کتابچه ارجح می‌نهد:

اساتید / متخصصین

گیتی اعتماد، آذر تشکر، مهرداد جواهری پور، محسن حبیبی، سیمین حناچی، احمد سعیدنیا، کرستین سومر، سپیده شقایب، مظفر صرافی، پویا علاءالدینی، فرزین فردانش، فرزانه فیضی، مرتضی فورچی، گروه گفتگوی آنلاین شهری، سهراب مشهودی

هنرمندان

فرهاد آئیش (بازیگر)، روزبه اسفندارمز (نوازنده)، رامید جوان (بازیگر)، لوریس چکنوریان (رهبر ارکستر)، رضا کیانیان (بازیگر)، مانده طهماسبی (بازیگر)، امید نعمتی (خواننده)

سازمان‌ها

مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد، برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه آیدز، مرکز مطالعات شهرداری تهران، دفاتر خدمات نوسازی شهر تهران در محله‌های اتابک و امامزاده عبدالله، خانه‌های ایرانی جمعیت امداد دانشجویی امام علی در محله‌های فرحزاد، مولوی، دروازه غار و قلعه ساختمان، شرکت عمران شهرهای جدید، مرکز مطالعات راه، مسکن و شهرسازی، شهرداری کاشان، شهرداری نیشابور، شهرداری تهران

فعالان چندرسانه‌ای

هادی آجورلو (عکاس)، زهرا بلادر (گرافیست)، عباس ثابتی (نشریات)، کیما دیبیم (گرافیست)، نرجس زیودار (گرافیست)، سپیده عسگری (عکاس)

دیگران

محمدکریم آسایش، محسن اسماعیل پور، مرسدی امینی، مهری دریجانی، نرجس زیودار، ساکنان محله نایسر سنندج، ساکنان محله‌های امامزاده عبدالله و اتابک تهران، سوبودا (ادیتور) صفیه طیبی، زهرا عباسی، مهرناز عطاران، داوود عیوضلو، علی یوسفزاده، عباس ثابتی راد

فعالان اجتماعی

محمد درویش، زهرا رحیمی، ادریس فتحی، ترانه میلادی

The City Iranians Need

Towards a New Urban Agenda

شهردکحواله ایرانیان

برنامه‌اسکان بشرمل متحددرایران- سازمان ملی زمین‌ومسکن
کمپین ملی شهری ایران
www.unhabitat.org.ir | www.irhabitat.ir

پست الکترونیک: info@irhabitat.ir

صندوق پستی ۴۵۵۷-۱۵۸۷۵، تهران، ایران.

تلفن: ۸۸۲۵۵۹۴۲ داخلی: ۵۹۶

[IranNationalUrbanCampaign](https://www.facebook.com/IranNationalUrbanCampaign)

[@Iran_National_Urban_Campaign](https://twitter.com/Iran_National_Urban_Campaign)

[@Iran_National_Urban_Campaign](https://www.instagram.com/Iran_National_Urban_Campaign)

[@INUC2015](https://twitter.com/INUC2015)

[#TheCityIraniansNeed](https://twitter.com/INUC2015)